

S'Esclop

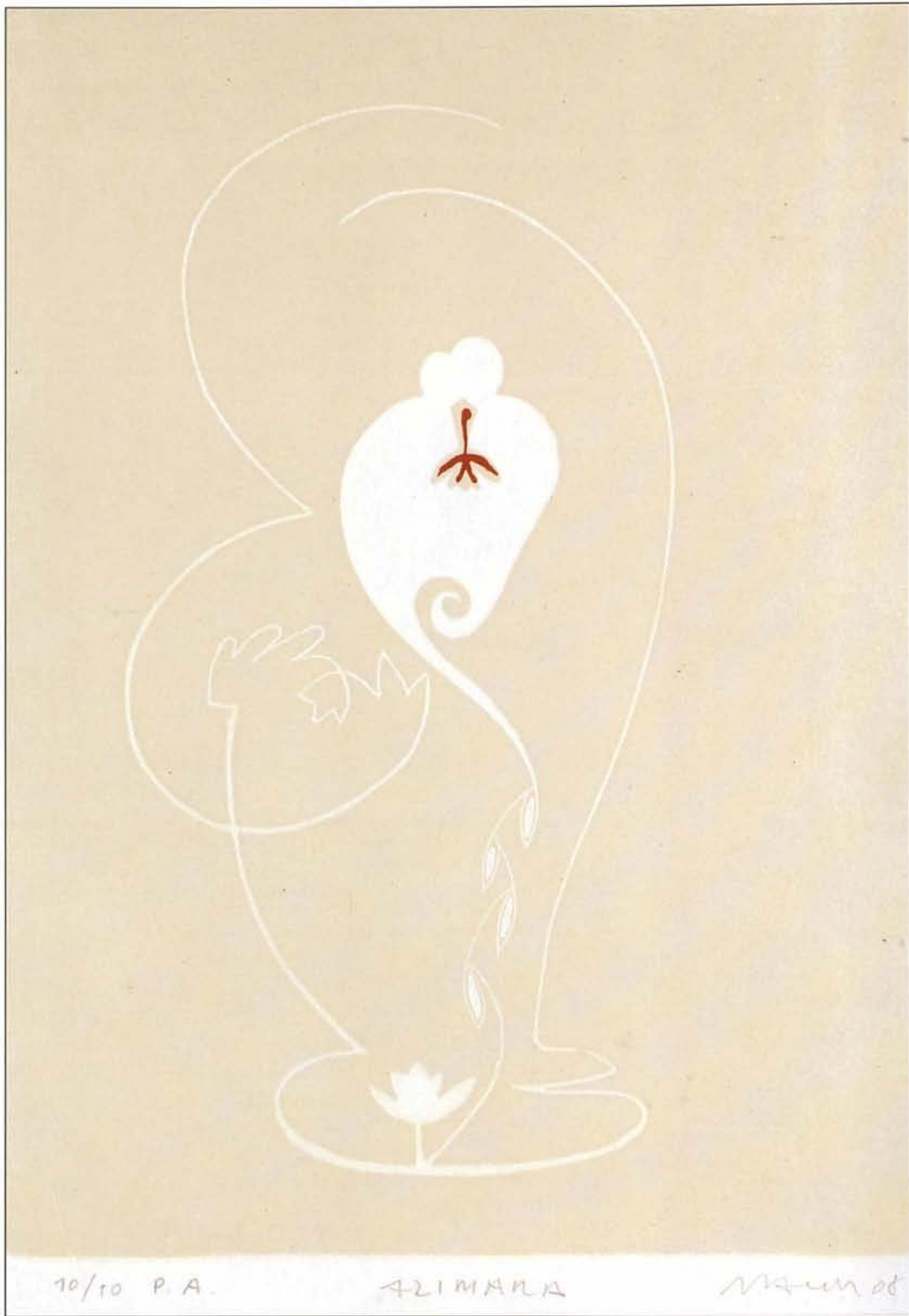
Quadern cultural 45

Maig - Juny 2009 / II època, any VIII

3,50 €

Sebastià Bennasar, Bruno Berchoud, Benet Bohigas, Vicenç Calonge, Àngels Cardona, Maria Teresa Ferrer, Toni Gost, Miquel Àngel Lladó, Mireia Lleó, Lluís Maicas, Joan Tomàs Martínez, Laia Martínez i Lopez, Bernat Nadal, Jaume Pomar, Joan Pomar Mir, Biel Pons, Jaume C. Pons, Bartomeu Ribes, Lluís Servera, Àngel Terron, Maties Tugores, Pau Vadell i Antoni Vidal Ferrando. *Il·lustracions:* Benet Bohigas, Nils Burwitz, Francesc Florit Nin, Dolors Fuster, Joan, Joan March, Marina Luz Pozzebon, Yolanda Rodríguez i Magdalena Vidal.

Alimara, (P. A. 10/10), Joan March

10/10 P. A.

ALIMARA

Joan March

A Lluís Maicas

Un empatx de llepolies

m'ha ensucrat l'hemisferi
nord de la paraula

Charlie Rivel, udols
de pedres precioses
dins una carpa
de somriures d'infants

estenc la roba
de ses pupil·les degustatives
cartografia de colors
que enlluernen
infectat de saborinos
suo tots els greixos
de l'obesitat d'aquest poema

dos albercocs
madurs rodolen
pels impulsos
del camp magnètic
de la medul·la espinal

polinitzant els pols
dels filaments
dels líquids amnòtics
dels geranis quan
floreixen
indultant
aquest instant

Toni Gost

Sa Pobla, 23 d'abril 2008

(Inèdit)

Editor: S'Esclop
 Associació cultural

Director:
 Joan Fullana i Juan

Consell de Redacció:
 Rainelda Palerm
 Josep Pizà i Vidal
 Gaspar Servera
 Miquel J. Servera
 Magdalena Vidal

Administració:
S'Esclop
 Apartat de correus 5222
 07011 Palma (Mallorca)
 Telèfons:
 971 - 439209
 971 - 693933
 Fax: 971 - 734012
 sesclop@hotmail.com
 sesclopquadern@hotmail.com

Publicitat:
 639 - 954223

Coberta:
 Francesc Florit,
 "Indicis de jardí 003"

Disseny:
 Joan Fullana

Tractament d'imatges:
 Iñaki Macià

Impressió:
 Loracar SL

Dipòsit legal:
 PM - 2551-2003
 ISSN 1697-7300

Maig - Juny 2009

S'Esclop

Índex

SEBASTIÀ	BENNASAR	9
BRUNO	BERCHOUD	27
BENET	BOHIGAS	32
VICENÇ	CALONGE I GUSTÀ	11
ÀNGELS	CARDONA PALMER	15
MARIA TERESA	FERRER ESCANDELL	14
TONI	GOST	2
MIQUEL ÀNGEL	LLADÓ RIBAS	28 - 29 i 36
MIREIA	LLEÓ I BERTRAN	29
LLUÍS	MAICAS	5
JOAN TOMÀS	MARTÍNEZ GRIMALT	23
LAIA	MARTINEZ I LOPEZ	26
BERNAT	NADAL	13
JAUME	POMAR	20 - 21
JOAN	POMAR MIR	16 - 18
BIEL	PONS	30
JAUME C.	PONS ALORDA	22
BARTOMEU	RIBES GUASCH	6
LLUÍS	SERVERA SITJAR	34 - 36
ÀNGEL	TERRON	4
MATIES	TUGORES I GARAU	27
PAU	VADELL I VALLBONA	24 - 25
ANTONI	VIDAL FERRANDO	10 - 13 i 37

Il·lustracions

BENET	BOHIGAS	12, 14 i 32
NILS	BURWITZ	38 i 39
LLUÍS	FLORENÇ	31
FRANCESC	FLORIT NIN	1 i 40
DOLORS	FUSTER	9
JOAN	JOAN	5, 10, 15, 19 21 i 22
JOAN	MARCH	2
MARINA LUZ	POZZEBON	6
YOLANDA	RODRÍGUEZ	15
MAGDALENA	VIDAL	16, 17, 24 i 26

S'Esclop, Quadern cultural no retribueix cap de les col·laboracions; la redacció no tornarà els originals no sol·licitats ni sostindrà correspondència sobre els mateixos; la revista no comparteix necessàriament les opinions signades dels seus col·laboradors.
S'Esclop, Associació cultural no gaudeix del suport econòmic de cap institució municipal ni rep ajudes de cap organisme autonòmic.

MALALTIA GENÈTICA

Antonio Gamoneda ens diu que la poesia no és literatura, és una forma de vida i sentir. La literatura és fins i tot un projecte industrial amb implicacions econòmiques. La poesia és gratuïta en el sentit etimològic del terme.

Tal volta per això interessa a tan poca gent. I tal vegada per la mateixa raó l'estimem d'una manera tan absoluta i desesperada. Els lectors de versos són molt pocs. A partir dels tiratges dels llibres en podem deduir el percentatge: del darrer llibre de José Hierro se'n feren quasi vint mil exemplars i Martí Pol venia honestament dos o tres mil exemplars en català. Ajustant el castellà a quasi cinquanta milions (cal no dejectar als hispanoamericans) i el català a sis milions amb ple ús de la llengua, ens surt que sols una de cada dues mil persones té interès per l'art dels trobadors. És aquest un percentatge propi d'algunes malalties genètiques com, sigui dit amb tots els respectes, l'esclerosi múltiple i d'altres d'efectes devastadors. És a dir, els poetes, si més no ocasionals, tenen un DNA i uns gens que no els permeten fer altra cosa que gaudir perillosament de l'existència.

11 de Juny 2008

NATURAL

La paraula natural sofreix un mal ús continu amb idealitzacions psicodèliques. L'antinòmia natural/artificial és prou clara, és artificial tot allò que porta la mà de l'home manipulant les coses. Però on no trobem la mà humana? Aquí mateix quan mir el paisatge veig les extensions d'ametlers que suren sobre les ones de la civada verda, nord enllà les muntanyes amb els costers repuntats de marges que defensen el terror de les oliveres, just al cim del pujol els pins i a les fondalades humides les alzines... És tot això la natura? Sols existeix l'ullastre com a salvatgí, moltes soques d'aquests revells foren empeltades amb la branca de la sàvia Atenea, els cereals han sofert idèntica selecció per part de l'home, així no sabem amb seguretat que és un blat de moro silvestre. Podríem dir que la xeixa o els arbres fruiters sols viuen dins la imaginació de l'ésser humà que els fa servir per a les dèries materials. És així que a la Mediterrània en general, i al lloc de naixença d'altres civilitzacions, no hi ha un pam de terra que no s'hagi llaurat, cavat, remogut, abonat... Construïm no sols cases de pedra sinó també sitges de llavors i oracions...

Malgrat siguin igualment delitosos, cal diferenciar l'hort o el jardí del bosc tancat al nostre alè. No hi ha res més verinós que un verí de serpent, una marea roja o un càncer invasiu. El paradís és un emblema pairal bastit amb contarelles fetes a l'aixopluc del foc i la tendresa dels majors.

29 de maig de 2008

ELS ESTRIS DE LA LLUM

A Jaume C. Pons Alorda

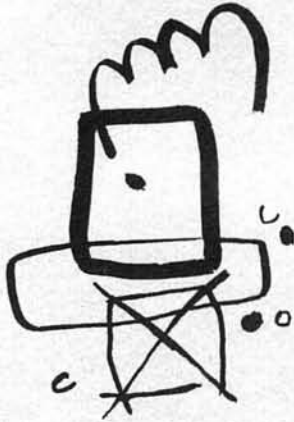
No hi ha millor manera per entendre la llum que esguardar les diverses tonalitats de les ombres. Newton per estudiar-la es tancà dins un laboratori fosc per fer renéixer els àtoms de Leucip i Lucreci dins el corpus científic. El poeta fa una immersió semblant en el món de les paraules i les causes del viure humà. Poderosa és des d'Heràclit la força dels obscurs.

28 de Maig de 2008

(Inèdits, "work in progress")

Àngel Terron

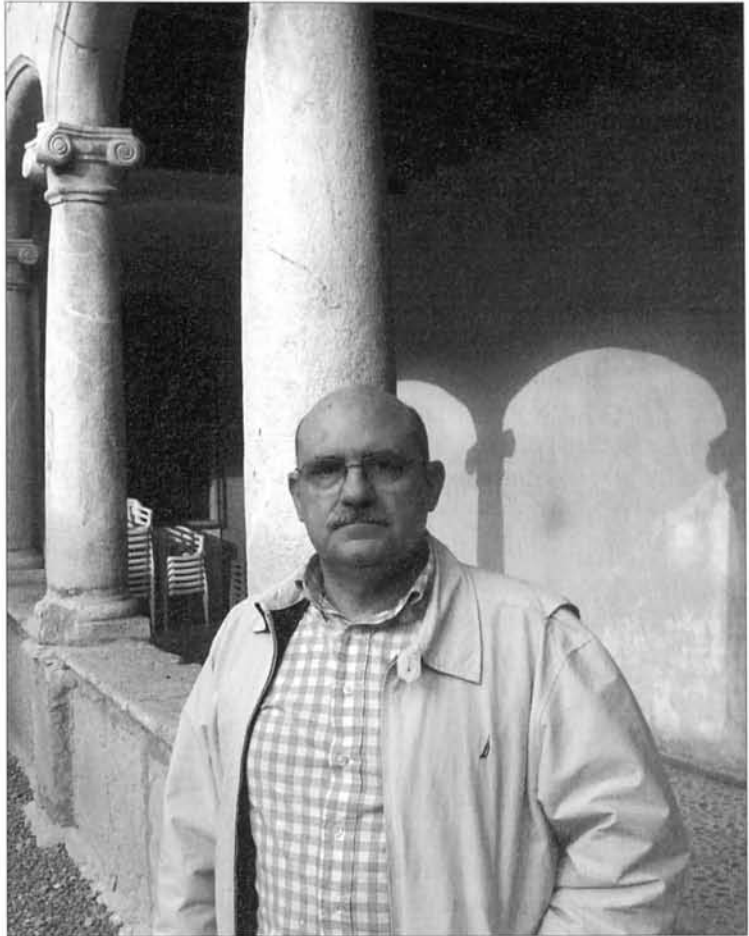
Lluís Maicas

AUTORETRAT EN OBRES

PERIFÈRICS
Poesia

Autoretrat en obres, dins la col·lecció Perifèrics, Poesia, dissenyada per Baltar, amb un pròleg de Sònia Torrent i portada de Pep Coll. Baltar, Perifèrics, Palma, 2009). baltar@baltaredit.com

Lluís Maicas, foto: Joan (Inca, 6-V-2007)

AUTORETRAT EN OBRES

Incombustible la meva carn de salamandra,
que és essència i substància, no pas cos de bèstia,
reclam el dret a caminar sobre les brases i no encendre'm.

Sempreviva condemnada al càstig de la perpetuïtat
efímera, ensofrada d'ocres la faç, desitjo la mort cent vegades,
i mil si fos necessari, abans de ser flor en ram de monja.

Per l'horitzó, vers el safrà estigi, s'allunya la remor dels batecs.
No és pas fàcil sobreviure dels colors de la fosca,
ni nodrir-se de les aromes que el vent injecta als fonolls.

Sóc el far que de nit a llur raig atreu el tall dels esculls
perquè les proes s'estimbin en els caires. Ones de salmorra
per guarir els silencis, les mirades, les paraules sordes.

Fou l'origen dels meus dies l'estel del musculós aiguader.
D'aleshores ençà, totes les meves nits són teves i cap somni
no em pertany. En el destí, la bona dissort mai no m'abandona.

Lluís Maicas

Pont. fotografia de Marina Luz Pozzebon (s/d)

SÓN DOS POEMES SEPARATS DEL MUNT

1. PROLEGÒMENS

Véns, alenes el foc que ens mou,
li desfàs el nus de les cames
a l'estimada Beatriu,
t'aprens la lletra, els prolegòmens,
i el blanc de l'ou masturbador
el pintes amb l'art de Dalí.
De silenci és el cel encès,
les flames volen soledat,
l'ombra quasi líquida ja
dels peus de Déu, desfeta, trista.
Amb harmonia total, breu
ets, eres, series, seràs.
Oli nocturn per a les galtes,
per al coll i per als mugrons.
És la precipitació
dels llavis com la mort. M'exaltes.

Bartomeu Ribes Guasch

(Textos inèdits)

2. POUAVA

Pouava, del gemec freqüent,
l'infinit llis, subaltern
d'un petit, dolorós, coent
avis de perills repel·lents.
Era, però no puc pas ésser.
(Què m'està passant, digues, amor meu?)
Eterns em semblaven, calents,
el sofriment, el pa, l'anhel
de malaltia, el patir dement.
Amb mi, poc o molt, gel i mel?
(La panxa és una ovella innocent, blanca
com el deliri sense cap memòria:
memòria trencada, memòria estimada, memòria de l'oblit.)
I la platja, rere serrells
de blaus -o de grocs nuvolats estrets-,
de tu me'n donà tres trossets:
la mà, dos ulls, el pit a llesques.
El cel era la teva pell de rem.
S'estiregassava, el temps, com fang
mullat i roig de carn menjada.
(Tenies gana de venir amb mi?
Digues que sí! Digues que sí! Digues que sí!)
Tot durava molt i més, desat i ample:
el centre, les parts nul·les que de tu
són les que més m'agraden, els extrems
que amb entusiasme trobaré i sabré fer meus.
Tant d'egoisme trenca les cadenes i l'atzar,
i per això, crec bé, hem acabat
pitjor de com començarem.

ACAMPAL·LENGUA

23 i 24 de maig 2009 SA POBLA

www.acampallengua.cat

Cercavila amb xeremiers, caparrots, malabaristes, gegants i bèsties; gimcana; tallers de rastes i trenes de colors, sexe, teatre, murals, grafitis, tir de fona, scrabble, escacs...; mostra de canço d'autor amb Marcel Cranc, Oliva Trencada i Pau Alabajos; mostra de música jove amb L'Infant Terrible, Superkong, Tetrasonic i Waiting de Widow; festa infantil amb Cucorba, contacontes, rondalles mallorquines, castell Inflable i L'home de vidre; competicions esportives; El Belda i el conjunt Badabadoc; correfoc amb Dimonis d'Albopàs, S'Esbart d'en Moiana i Sa Fil·loxera de l'Infern; ballada amb Marjal en festa, Ballada poblera i Abeniara; skate; Hip-Hop; capoeira; Transglosadors amb glosadors, Rapsodes i At-versaris; Teatre amb Toni Albà i Sa Pobla Teatre; exposicions; fira d'entitats

CONCERT AMB

LAX'N'BUSTO

LA GOSSA SORDA

LA TROBA KUNG-FÚ

ANEGATS

BARRUMBADA

FESTA FLAIX FM

JOVES DE MALLORCA
PER LA L·LENGUA

Telèfon: 971 723 299 / Fax: 971 719 385
Direcció: Carrer de Pare Bartomeu Pou, 31, Palma.

jovesllengua.cat

Joan & Pedro

ES TALLER

CANVI D'OLI
ESPECIALISTES EN FRENS
CÀRREGUES D'AIRE CONDICIONAT
POSTA A PUNT DE MOTOR
EQUILIBRATS I PNEMÀUTICS
FRENÒMETRE (ITV)
LI PASSAM LA ITV
SENSE CITA PRÈVIA

Telèfon i fax 971 75 53 65
C/ General Riera, núm. 28, baixos
07003 Palma
Servei de carretera 24 hores
telèfon 971 47 15 38
www.comercialmallorca.com

I renta-cotxes

Al vostre servei sempre!

- Neteja personalitzada i completa
- Sistema ecològic i antiretxades

Ens trobareu a
AUTORENTAT Joan & Pedro

Carrer Bartomeu Pou, núm. 50 - 07003 Palma
telèfon 971 - 75 53 65

SAGITARI

libreria

Llibreria especialitzada
en poesia

www.llibreriasagitari.com

*Entri a la nostra web i conegui els
serveis que posam a l'abast dels
interessats en Poesia i Literatura*

- Llistat per autors o títols
- Llistat de novetats i incorporacions al nostre fons
- Informació telefònica:
971 73 06 08
- Informació i comandes per fax:
971 28 33 88
- Informació i comandes per correu electrònic

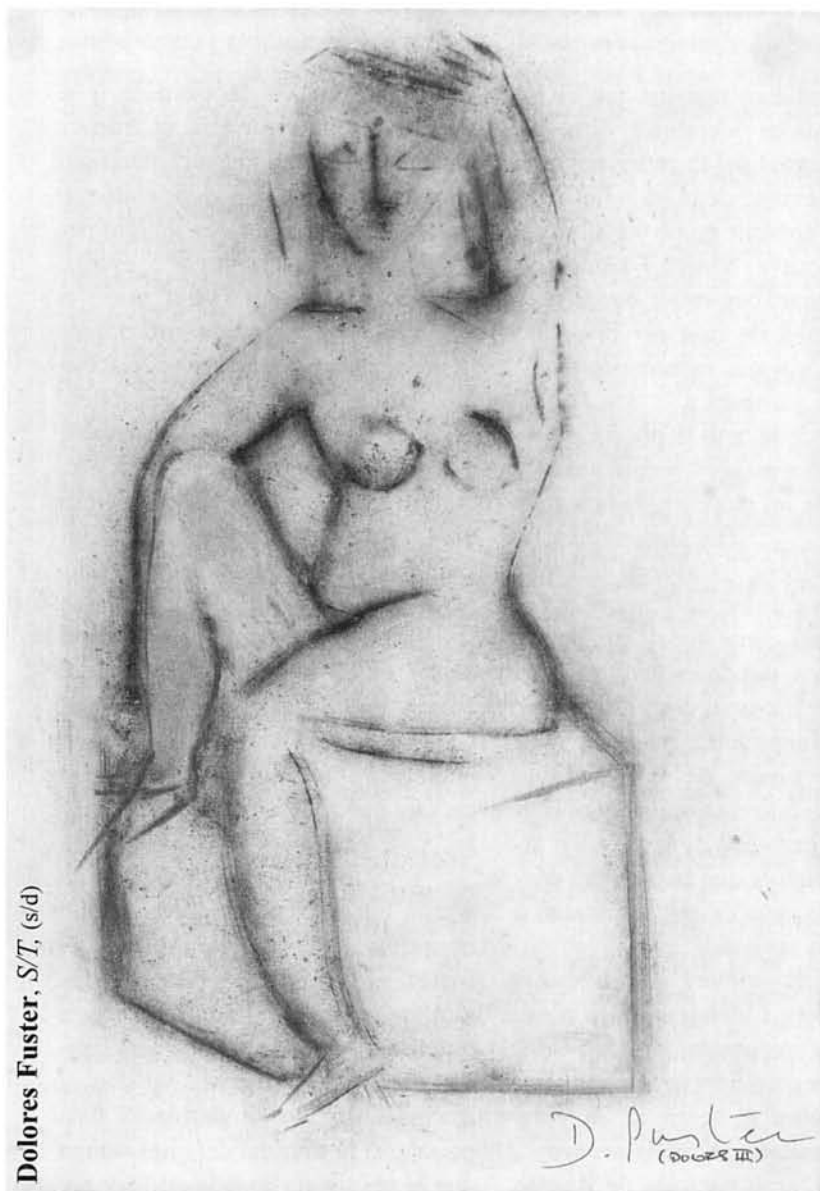
xabraham@teleline.es

Servei de venda amb lliurement
contra reemborsament

Servei de recerca de títols
de qualsevol especialitat

Carrer de Joan Miró, 62
07015 Palma de Mallorca

Pàrquing a 50 metres

Dolores Fuster, S/T. (s/d)

2

A la balconada, el Poble Sec als peus,
 barriada que serva sangs i suc i rates
 i l'essència de l'ànima del poble gastat,
 ens quedàrem els dos sols penjats
 davant l'abisme de contenidors plens
 en la nit foscant, l'alcohol a les venes.
 Des del final de la fosca,
 acabades les besades goludes,
 grapejades, les mans profundes solcant mans,
 cremalleres,
 des del final de la fosca ens interrogàvem,
 cel que arriba amb passió i esclat
 des de Montjuïc,
 ens demanàvem què seríem,
 un mòbil mal apuntat, una promesa de trucada,
 una darrera besada,
 i des de dins de casa,
 naufragi, batalla, ressaca,
 truques un taxi i te'n vas, callada.
 Arriben els de la BCNeta.

3

Barcelona és una ciutat de més d'un milió i mig de morts vivents
 que no ho saben quan surten de casa i palpen les butxaques
 cartera, claus, mòbil, podridura, targeta de metro,
 que s'escampen per carrers de barris no indexats
 i tanmateix tan reals.
 Passo hores recorrent carrers, sovint els mateixos,
 i intentant copsar el sentit de les llambordes
 on s'hi caguen gossos que obliguen a l'hèrnia als amos
 i a la bossa de plàstic o al diari o a la vergonya.
 Aquesta ciutat que commou i gangrena a parts iguals,
 acull insomnes llangardaixos biliosos
 que, tal volta, s'interroguen.

Sebastià Bennasar

Del poemari inèdit *El sentit de les llambordes*

Entre illes de boira i violins de llum

ANTONI VIDAL FERRANDO

Com la mar als seus mites, la vida de Vicenç Calonge fa temps que va lligada a la poesia. La seva és una actitud existencial, una opció que arriba més enllà del simple fet d'escriure versos. Tant el trobareu lliurat en cos i ànima a tasques d'editor, com al capdavant de l'organització de presentacions, d'homenatges, de recitals i de qualsevol acte destinat a la promoció dels poetes i de la seves obres. L'any 1991 va fundar, amb un grup d'amics -gent apta i despresa- el «Centre cultural Capaltard» i, des de llavors, no ha parat de recórrer els quatre vents del país proclamant les excel·lències, les possibilitats, les esperances, les clares raons de la poesia i de la llengua catalana. Sempre envoltat de músics, d'escriptors, d'artistes plàstics, de joyes que comencen, ha anat fent aquestes coses amb una discreció i amb una generositat gens habituals. Ara mateix, entre nosaltres, no solen abundar els homes com ell. Per això jo me'l crec quan llegesc versos com el que inicien l'homenatge que ret a Salvador Espriu a la tercera part de *Nu dins el Pactolos*: "Li vaig donar la mà i la cançó". Precisament aquest títol que ha elegit pel seu llibre ja és tota una síntesi de la disposició amb què s'enfronta a la realitat diària i als imperatius de la creació: amb esperit humil i amb les mans extenuades de tant de donar. De la

mateixa manera que el rei Mides s'endinsà dins les aigües del Pactolos per alliberar-se de la maledicció de convertir en or tot allò que tocava, Vicenç Calonge ha anat llançant, a poc a poc, molt de llast per la borda. Com qui pressent que mai no arribarà a la cita d'amor que té amb la poesia si primer no prescindeix del verí de les glòries mundanes.

Dic pressent perquè Vicenç Calonge només parla des de l'autoritat del qui cerca i del qui dubta.

Parla, doncs, des de les textures de la indefensió humana, després d'haver acceptat humilment que, tal com diuen els versos de Walter de la Mare, amb què encapçala *Nu dins el Pactolos*, cada una de les gotes d'aigua dels rierols que neixen del desglaç de la neu es pot comparar a Salomó en saviesa.

A la primera part d'aquest llibre, Vicenç Calonge, a partir d'experiències personals contemplades des del pur conscient irracional, s'interroga sobre el sentit de la vida. "Follia passada pel sedàs del seny", en diu ell, amb paraules de Ramon Llull. Tenc entès que l'origen d'aquestes pàgines eren uns poemes llargs que l'autor ha anat escapçant fins a convertir-los en petites ofrenes, en ritmes subtils, en espurnes de llum una mica tocades d'orientalisme. A mi, tot plegat, em recorda el títol d'un altre llibre que Vicenç Calonge havia publicat l'any 2002: *Cant que s'interroga*. Potser tota la seva poesia és això: un cant que neix de la necessitat de conèixer, d'estimar i d'afrontar les escames de la mort. Però no a partir d'una mirada turmentada ni especialment compungida. El to pot anar perfectament des dels límits del desencant als de l'entusiasme. És el que ocorre a *Nu dins el Pactolos*, un llibre que transcorre entre "illes de boira" i "violins de llum". Les tres parts de què consta no destorben en cap moment el seu caràcter unitari.

Tornant a la primera, i a aquest neguit que causa el misteri que envolta les realitats del món físic i del món espiritual, Vicenç Calonge comença per acceptar-ho. "Nosaltres som en la desorientació", escriu. Una possible lectura ens duria a admetre que no anam únicament desorientats, sinó que som els qui som també a causa d'aquesta desorientació. Aleshores la poesia, endemés d'altres coses, suposaria un compromís amb aquest condició gens circumstancial de l'ésser: tal vegada si un dia aconseguíssim alliberar-nos dels nostres titubeigs i de les nostres imperfeccions, deixariem de ser, en el sentit més temporal del concepte. En un moment, Vicenç Calonge apunta cap aquí, d'alguna manera: "Dins nosaltres / hi ha la cel·la / que amb la mort serà horitzó".

Suposant que, en part, la poesia fos això, un compromís amb nosaltres mateixos, s'explicaria el frenesí amb què alguns ens hi lliuram tan sovint, i cobrarien tot el seu relleu els versos rotunds, secs, lapidaris amb què l'autor de *Nu dins el Pactolos* descriu la desolació dels paisatges de l'ànima dels qui senten que la poesia els abandona: "Set per dir / riu eixit / suprema angoixa". O també: "nit fúscia del poema. / Calabruixada".

Totes aquestes reflexions sobre l'essència i la transcendència de la poesia, aparentment, desapareixen a la segona part del llibre, la més curta, que consta de quatre poemes inspirats en personatges literaris extrets de llibrets d'òperes famoses (*Lucia di Lammermoor*, *La clemenza di Tito*, *Lohengrin* i *Macbeth*). En teoria, Vicenç Calonge entra en aquest diàleg entre distintes expressions de l'art per donar la seva versió de temes tan essencials com el desamor, la traïció, l'idealisme i la venjança. És un viatge pels laberints dels propis sentiments a fi d'establir ponts amb els atribuïts als arquetipus universals que han merescut l'atenció de la seva lírica. Un viatge durant el qual Vicenç Calonge tant se sent

capaç d'embogir d'amor com d'esdevenir cavaller de Sant Graal. Però també de no perdonar segons quines ofenses: "A tu que no em respectes, / et don a beure el verí de la cobra / el cel de l'infern".

Aquest esforç d'introspecció i de projecció suposa un clar intent d'aproximar-se als abismes, als excessos, als jardins, als claroscurs de la condició humana. En definitiva, d'aproximar-se de nou a la poesia, que és aquest compromís que contreu l'home amb ell mateix, i que, aquí, aleshores, en comptes de desaparèixer, hauria passat simplement a un segon terme. Com hi passen els núvols en parlar de la neu.

La poesia i Vicenç Calonge. La tercera part de *Nu dins el Pactolos* torna ser un homenatge a la memòria de poetes que estima. En total, dotze homenatges en octaves reials que s'inicien amb el que va retre a Francesc de Borja Moll, en el desè aniversari de la seva mort. (De la mateixa manera que Blai Bonet considerava que Albert Einstein "és el poeta alt d'aquesta època i de moltes èpoques de la Terra "en" Cosmos", molts pensam que l'Alcover-Moll és un dels poemes més impressionants de la bella aventura de la literatura catalana). Formalment, aquestes dotze octaves

reials van precedides d'una tanca i neixen de l'admiració de l'autor per les octaves reials de *La posada de la nívvia*, de Llorenç Moyà, que presideixen les parets del seu casal de Binissalem.

Des del punt de vista temàtic, el que fa Vicenç Calonge, en evocar amb devoció poetes emponents, és cercar la seva complicitat per posar nom a un món personal de vivències, de lluites, de neguits, de sentiments, d'ideals, de records d'infantesa i de joventut. L'amor presideix aquests dotze homenatges ("L'amor demana plaça, nit i banc"). Amor a la llengua, al país, a la poesia, a la veritat. Però, especialment, a persones amb què ha compartit la seva vida. El resultat són alguns dels versos més brillants i més emotius de *Nu dins el Pactolos*. Com els que dedica a la memòria de la mare: "...ella / i el bres, present de flor, la meravella". O com els que dedica a l'esposa: "No conec més quimera que sentir / els teus llavis, pessic de sol...".

Al llibre, no hi manca en cap moment l'esperit crític, que potser cimeja als dos homenatges finals, dedicats a Allen Ginsberg i a Pablo Neruda. Aquí Vicenç Calonge arriba a dir: "La justícia fa tuf de fosser". A nosaltres, emperò, ens queda el con-

sol de poder aspirar el perfum argumental i estètic de *Nu dins el Pactolos*.

Antoni Vidal Ferrando

Pròleg de *Nu dins el Pactolos*

Pròleg d'Antoni Vidal Ferrando. (Col·lecció La Fermança (poesia), dirigida per Albert Herranz / Climent Picornell; disseny de la col·lecció per Cristòfol Amengual, Editorial El Far de les Crestes, 1ª edició, abril 2009) <http://www.editorialelfar.net> fardelescrestes@gmail.com

Shakespeare

Versió de Joan Triadú

*Podria comparar-te amb un dia d'estiu?
En tu hi ha més amor i més suau temprança!*

Amb veu de dea
els teus cims són queviures.
Besada d'hores
i sempre àngel rapsòdic
el teu pas és d'altura.

No conec més quimera que sentir
els teus llavis, pessic de sol. Ullet
que és esglai, també música d'un sí
que traspasa rutines. Som duet
d'una festa d'amor blau que és robí
ideal d'un gaudir d'excels llibret:
l'amor serà destresa, ritme i port
en perfum i follia d'alt conhort.

* * * * *

Escoltar:
envair-se d'atzurs.
Llegir:
atendre els que no hi són.
Escriure:
ritme de pleniluni.

Sentor de poltre nocturn i lluminós.
Ambició de permanència
a l'alta cara del mirall.

Sols els carregats de passat ample
poden albirar dolors de paradís.

Vicenç Calonge i Gustà

del llibre *Nu dins el Pactolos*

Bengales dins la fosca

Avegades diluvia i tot trontolla. Com si, de cop i volta, ens haguéssim quedat sense arguments existencials, al bell mig d'una rara perspectiva de capvespres d'hivern, banderes negres i materials d'enderroc. Sense arguments i sense la memòria. Ulisses no menjà les flors de lotus. Molts de nosaltres sí. Ara, per no saber, ja ni sabem de quin color hem de repintar les nostres màscares. Cendres, ombres, desfícis, a nivell personal i a nivell col·lectiu. El temps transcorre a distàncies siderals dels nostres somnis. El país que volíem, l'hem anat fent malbé entre tots: dissensions, conjures, sectarisme i l'odi presidint les funcions cerimonials de la tribu.

El que no volíem, ja el tenim. Un país on ja *"no resta espai pels albons ni els lliris de marina"*. Jo, com Bernat Nadal, també som d'un poble treballador, individualista, de gent de mal gust i minories selectes, eclipsades pels especuladors i els mafiosos. Ens vàrem alimentar de flors de lotus i, després d'una llarga travessia, hem anat a tocar port quan ja no ens espera ningú. Ni ens espera cap Penèlope ni ens espera cap pàtria (les pàtries quasi sempre tenen llavis de vampirressa). Ha arribat que no ens queda res de cert, llevat de la mort i aquesta hostilitat que ve d'enfora i es concreta, a diari, a escala dels cors i a escala planetària. Un rèquiem pels dies de sol de l'esperit?

Perquè l'infern sí que existeix. Ara mateix, és a la Franja de Gaza, és a l'Àfrica negra, és a les llargues nits dels homes i les dones que hem anat condemnant a la marginació. Mentrestant, qui vol anar al cel de Ratzinger, al cel dels rabins sionistes, al cel dels imams que prediquen la guerra santa? Viure és fer-ho a distàncies siderals dels senyors de la terra i dels qui s'atorguen el dret de disposar del nostre destí etern. Fet i fet, l'home és fràgil, fugaços els seus paradisos. A alguns no ens queda ni el de la infantesa:

Bernat Nadal, fotografia de Benet Bohigas (20 d'abril de 2009)

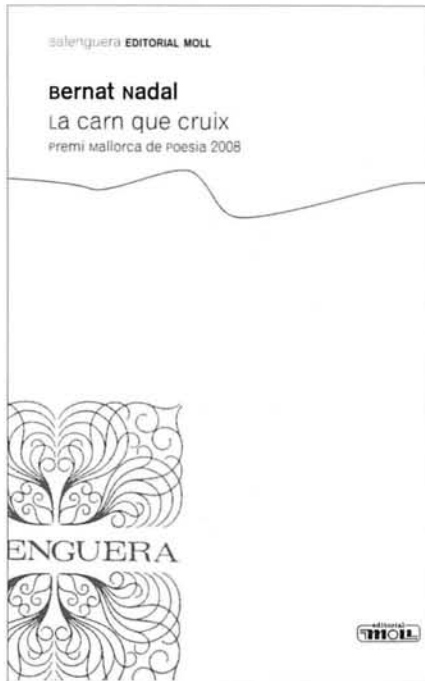
cada vegada que hi volem tornar mentalment, ens surt a camí la crueltat dels qui ens adoctrinaren. Molts ja no hi són, però els seus ulls encara maten les roses. Qui, dels qui podem contar-ho, no signaria la versió de Bernat Nadal?: *"Olor de floridura, / de postguerra, de mobles vells [...] pecats / antics, prunes de frare. Dóna'm la mà. Fa fosca"*. Cada vegada que torn llegir aquests versos, m'és impossible evitar una esgarripança.

Tant de bo - deim alguns - que encara ens queda la poesia. Constance Chatterley no era d'aquest parer. Un dia se n'adonà, precisament, que una de les coses que més la irritaven era aquella pretensió que tenia el seu espòs de transformar-ho tot en paraules: escriure que les violetes eren les parpelles de Juno o les anemones núvies no profanades. En comptes de paraules, el que necessitava Constance Chatterley era fer l'amor, i odiava profundament totes aquelles floritures que s'interposaven entre ella i la vida, des que Clifford Chatterley havia tornat de la guerra amb mig cos mort.

Encara més: poc abans de

suïcidar-se, a San Diego, Sándor Márai afirmava que l'únic que li produïa la literatura era tedi. Ho explicava així: *"Molt rarament sorgien unes ratlles en què semblava fluir el corrent elèctric que fa moure els estels i també, a la Terra, Hansel i Gretel. Fora d'això, paraules i més paraules, filigranes ornamentals, encesa vanitat. I vana xerrameca amb llengotes"*. Ben mirat, què es pot dir abans de pegar-se un tret, després d'haver hagut de fer front a tots els exilis imaginables i inimaginables?

És clar que la poesia (i la literatura en general) caurà tot d'una en descrèdit si la intentam utilitzar com a substitut de la vida. O si la confonem amb els escriptors i els seus freqüents desvaris egòlatres. No hi caurà si és un compromís. Amb la veritat, amb l'amistat, amb la identitat, amb la bellesa, amb la memòria, amb la terra, amb la passió, amb la capacitat humana d'estimar, de discreditar i de fer-se preguntes. Un compromís amb l'univers, i un compromís amb nosaltres mateixos. Aleshores apareixen realitats tan incontestables com *La carn que cruix*, on Bernat Nadal, després de

Premi «Mallorca» de poesia 2008
(Col·lecció Balenguera, 147)
Editorial Moll, Palma, 2009
<http://editorialmoll.cat>

recordar-nos que l'eternitat és ara, ens convida a escriure el nostre nom amb filferro de punxes. Un dia les paraules seran només polsim que se'n du el vent. Però, així i tot, no podem renunciar a parlar amb la veu clara d'aquell que no vol ser sicari de les ombres.

Tal vegada el tema és així de senzill: escriure com qui encén una bengala dins la fosca. O com un acte de resistència. *La carn que cruix* és tot això. Tant quan l'autor parla de l'amor, de viatges, d'altres terres, d'aquest impossible, precari, malaguanyat país, com quan dialoga amb alguns dels seus amics escriptors o artistes plàstics, "*pescant colors per les tenasses verdes*". Sempre des d'un bell equilibri entre els ritmes

formals i els ritmes argumentals. Sempre des de la necessitat d'estimar i de conèixer ("*...necessit saber / en quin moment exacte va existir / la llum i el malaveig per ser harmonia, / aire que sedueix el meu desordre*").

Luminós, mediterrani, convincent, amb una clara sensibilitat ecològica, amb molt d'art i gens d'artifici, aquest llibre consolida la trajectòria de Bernat Nadal, que, sens dubte, ja forma part de la nòmina dels grans lírics illencs.

Antoni Vidal Ferrando

Epileg de *La carn que cruix*

XII

Està cansat, Ulisses, de tants de ports errants
i de fondes de gent desvalguda. Tot ell
és carn que cruix, tants d'anys fermat al pal major.
El temps ja put i sap que ell no és cap heroi,
just perquè ha fet tan llarga travessia. Té pressa
per arribar, per dir que enyorava ca seva,
mes no pensa en Penèlope, anhela el vi vermell,
rodonenc i suau, que un bon dia el va dur
a navegar per mars ignorades que mai
no permeten repòs. Se'n recorda de l'hort,
equilibri perfecte, on es va delectar
amb perillosos jocs d'amor, quasi de guerra,
amb la seva estimada, sota el sol de l'estiu
que escolava alguns raigs entre el fullatge verd
de la parra. Fa temps, va partir i retorna
trionfant, com un rei mític, però arriba cansat,
i haurà d'explicar alguns triomfs amb mentides.

ULISSES POSA PROA CAP A CASA

Bernat Nadal

de *La carn que cruix*

HUMICLIMA

AIRE ACONDICIONADO

www.humiclimate.com

ISO 14001

ISO 9001

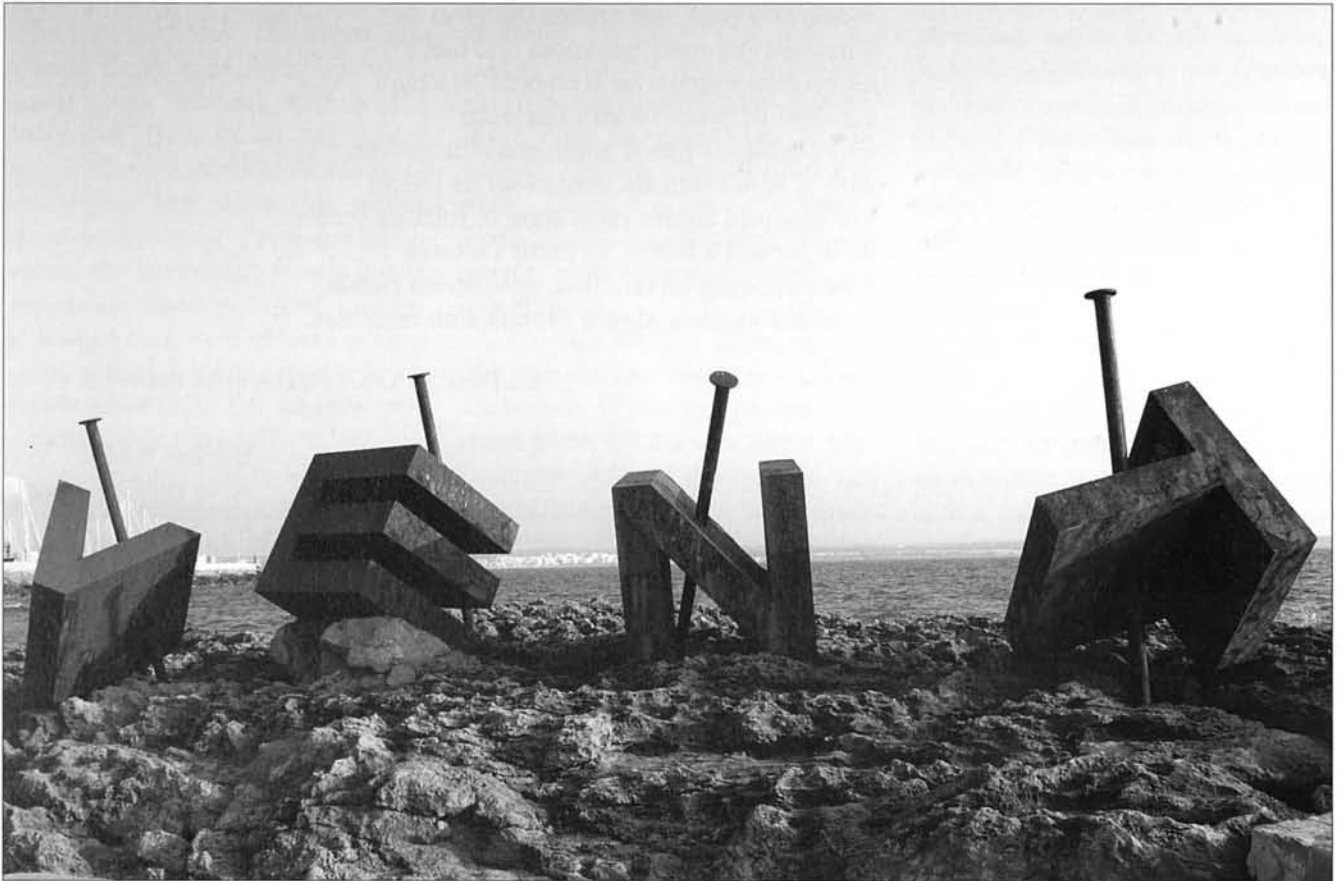
MALLORCA · MENORCA · IBIZA · BARCELONA · MADRID · JEREZ DE LA FRONTERA · MÁLAGA · LANZAROTE
LAS PALMAS DE GRAN CANARIA · STA. CRUZ DE TENERIFE · FUERTEVENTURA · REP. DOMINICANA · MÉXICO · JAMAICA

TARDA AL PARC GORKI

Es tomba el solpost sobre el parc
com un mantell que oculta les divergències
d'una societat forjada
per l'estigma del comunisme.
Cúpules daurades s'alcen al pas dels vianants
entre murades que testimonien
el decliu del poder
d'aquesta babel eclipsada per cels d'esperança
on ningú escolta ni vol entendre.
A cada passa s'obri el camí
dels maltractats i oblidats,
de gent que malviu venent llavors
de pàtria esgarronada.
Al fons el rebruny d'un cant
desafia el règim que silencia les veus
dels artistes de la paraula
encara no creada.

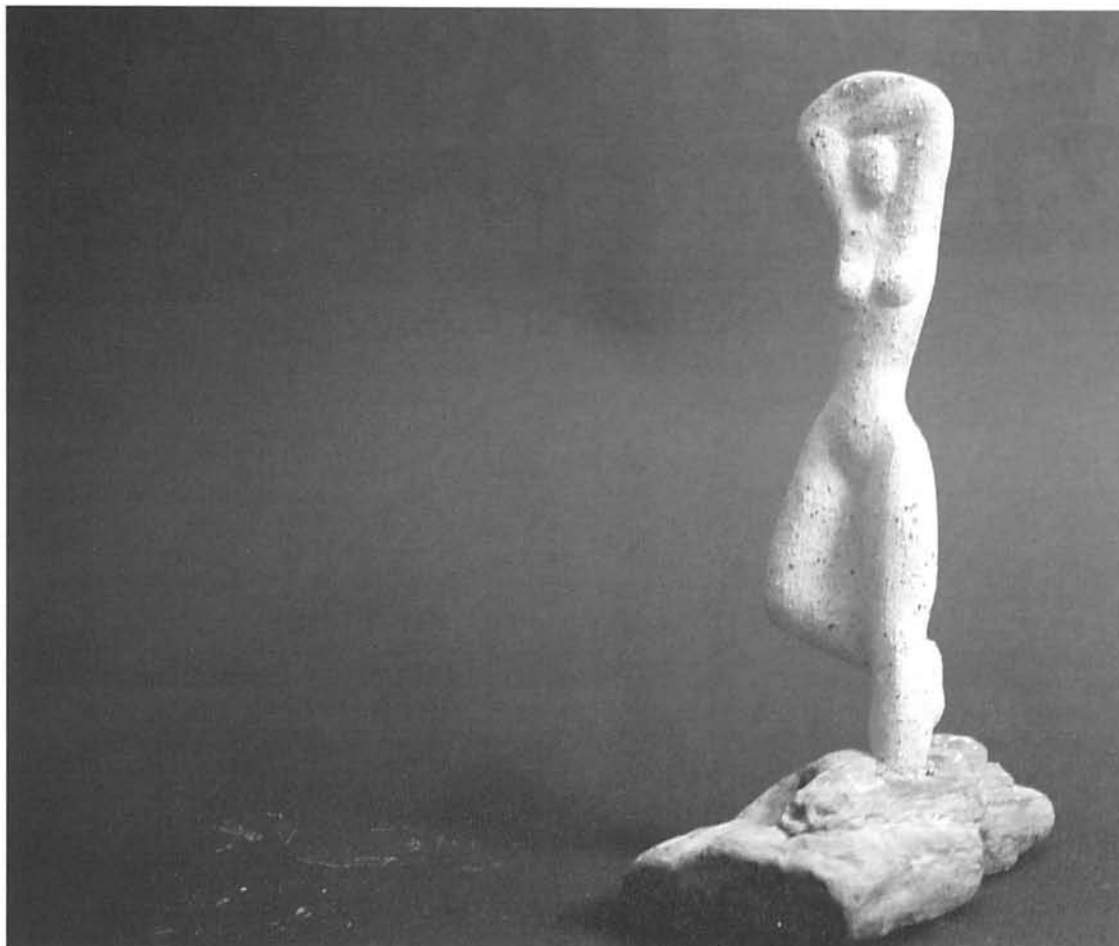
(Inèdit)

Maria Teresa Ferrer

Sèrie Cala Estància (II), fotografia: **Benet Bohigas** (Ciutat, 29 de març de 2009)

S/T estatueta en gres de **Yolanda Rodríguez**. Foto: Joan (s/d)

*Da virtutis méritum,
da salutis éxitum,
da perenne gáudium.*

MARE NOSTRA

Mare de nosaltres que estàs en els aires
sigui beneïda la teva voracitat.
Escampa mandíbules a tant de cos
com presència tengui el teu amant.
Véngui a la terra la teva golafreria,
es faci la teva voluntat
així en la còpula com en la fam.

La carn nostra de cada dia
donau-nos-en ara i feu que l'amor
sigui aquest camp de batalla
on signen un pacte lascívia i passió.

Mare nostra, perdona avui
la nostra desgana
així com tu no perdones
la mascle mossegada
i deixan's caure per sempre més
en una eterna temptació.

Amen.

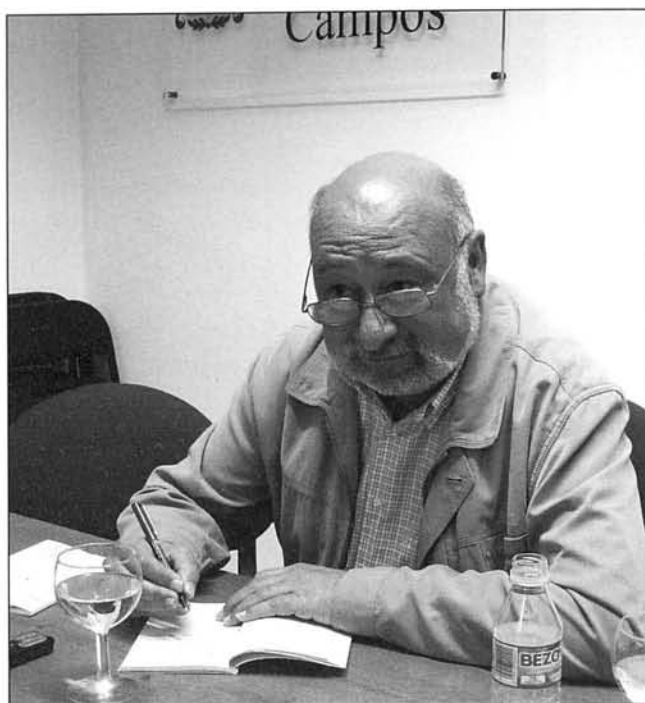
*234. Dominica Pentecostés.
Feria 2, post pentecosteu.*

Àngels Cardona Palmer

Adaptació d'un poema de *Funció Púb(lic)ica*, Can Sifre 2006

A recer *

Per raons obvies de disponibilitat d'espai hem suprimit l'extensa introducció que feia referència a tota la obra publicada anteriorment. Hauriem d'apel·lar, però, amb complaença i un cert orgull que Joan Perelló és fill de Campos. I amb aquesta condició, encara que per ventura circumstantial, el poeta que ara ens lliura aquest aplec de versos, amb l'olor recent de tinta impresa, no ha deixat mai de tenir lligams amb Campos i la seva gent. Joan Perelló nasqué el 1953 a la nostra vila, i per raons familiars hi visqué poc temps; però, els cap de setmana i els estius compareix adesiara a tocar mare. El seu nexa creatiu amb la vila que el va veure néixer sempre ha estat correcte, però és -més bé- intermitent, segurament per la manca de les pertinents convidades, que ell, quan s'han presentat, sempre ha correspost amb entusiasme i a mans ben plenes. I no ens podem permetre el luxe de l'oblit i no aprofitar amb més assiduïtat els sabers i la paraula d'un campaner que viu a Ciutat, però que, com avui, torna i retorna per mostrar-nos la seva obra més novella, com ja ho feu fa uns anys a les festes de Sa Ràpita amb aquell llibre magnífic *Sal de migjorn*, amb la simbiosi dels seus versos i els dibuixos d'Antoni Mas, que ens feien presagiar postes de sol, l'oratge de l'embarcament, o les petjades nues a la platja, amb una mar sense fi, perquè després de l'horitzó, hi esguarden els somnis, noves terres, quimeres de tota una vida.

Joan Perelló, fotografia de Magdalena Vidal (Campos, 2009)

Per tant, i després d'escoltar les seves pròpies paraules, constatarem la seva complaença de poeta campaner i el reconeixement als nostres mestres. El seu bagatge (que vàrem recordar extensament amb els mots introductoris) és, sens dubte, una prova clara i

“Llegir, és, clarament, un acte de saviesa. També de dubtes, perquè la veritat, la senda que anam fent, s'eixampla amb els interrogants que se'ns plantegen...”

Vull dir amb això, que en Joan, se sent dels nostres, i n'hem de treure profit, sense abusar tampoc. Permeteu-me transcriure uns mots que ell escrivia fa uns mesos al seu blog amb motiu del meu darrer llibre *Les veus que callen*, sobretot per reforçar i matisar la sensació que jo volia expressar just ara respecte a la seva terra -nostra també- i malgrat la distància, de viure a Ciutat. Deien així: *Amb en Joan Pomar compartesc la responsabilitat de ser un component de la generació posterior d'En Damià Huguet com a poetes campaners. Crec que ell, com jo mateix, té assumit que el nostre paper és el de ser-ne súbdits fidels del seu llegat, lectors perennes de la seva obra, divulgadors de la mateixa a les generacions que ens venen darrera i, per desgràcia nostra i mèrit de la poesia mallorquina, exposats a les comparacions. Els poetes milloram la nostra obra quan som capaços de llegir amb responsabilitat els nostres mestres.*

motiu suficient per celebrar aquesta estima mútua. El del poeta que vol mostrar l'obra més recent, -la present-, al poble on va néixer. I la de Campos que l'acull amb gratitud per escoltar els seus versos. Ben a prop, un de l'altre: *A recer*, com ens indica el títol d'aquest nou lliurament.

El recull que avui presentem és el número 10 de *La rosa encofrada*, col·lecció de poesia d'edicions del salobre que Joan Perelló enceta amb un vers d'Eliot, contundent i enigmàtic: *Et mostraré la por en una grapada de pols*. I amb aquest mateix pretext i fil conductor comença el seu primer poema. Abans, deixau-me dir, que jo hi veig en aquests versos (i en altres posteriors, també) la presència de Campos, quan diu: *ombres de pleta...; al vellut de fora vila...; o a prop de l'emprivada...* I també, de Sa Ràpita, quan escriu: *ericons covards...; tenassa del pleniluni...; o, els escars esbucats...*

A *recer* és bàsicament, però, una partitura on s'escriu la vida i les pors que sempre guaiten. No és estrany ni casualitat que el poeta ens vulgui fer partícips de tot allò que experimenta. Ja ho féu anteriorment. Basta recordar els títols precedents: *És massa difícil*, *Sempre trobaré algun dolor* o *Manual d'ansia* per comprovar el patir de l'home conscient que mira cara a cara el viure diari; però també té l'esperança i el conhort que amb un *Quadern de manobre* pot vèncer *La set del viatger*. Si ens fixam en el transcurs evolutiu dels epígrafs lliurats als lectors, veurem que la tria dels mateixos -i el contingut lògicament- a més de comptar amb un procés natural que reflexa el créixer i millorament de l'ofici d'escriure, hi ha també, sense cap dubte, el camí vital recorregut, les hores plaents i les nafres; i -tot plegat- ens condueix, vulguem o no, en molts de casos, al lligam ineludible de la vida amb l'obra, i al vincle -de seny i de sang- de l'home amb l'escriptor.

i de recerca) fins a trobar-nos, ara mateix, en els versos d'aquest nou llibre, amb infinitat d'alens i de matisos que ens fan apropar, encara més, a la poètica de l'autor. La poesia que parla de poesia, tot sabent (i amb versos propis) la varietat de registres que la seva veu és capaç d'acolorir. Així en veim ara unes pinzellades:

La poesia és el tatuatge / de la pols a la pell / Una lectura, una cita, un gest...

La poesia genera dubtes i ens fa febles / És una arma inútil, carregada en fals...

La poesia és un dia inhàbil...

La poesia és el fragment / d'una pell que no es deixa estimar...

L'exemple, però, més clar i planer d'aquesta quimera de Joan Perelló pels versos, dels sons dels mots, de l'ànima del poema, potser sia el que tot seguit vos

Sebastià Serra, Joan Perelló, Joan Pomar i Antoni Xumet, (d'esquerra a dreta)
Presentació d'*A recer*. 20-III-09, a can Pere Ignasi de Campos; fotografia: Magdalena Vidal

Coneixent el corpus literari de Perelló i retornat al fragment que hem recordat fa un poc, extret dels seus comentaris que fa adesiara al seu *blog*, no és per atzar que en el llibre que avui presentam citi a Rilke, Rimbaud, Baudelaire o Celan, per posar només uns casos. És allò que deia ell mateix: que ens enriqueim si som capaços de filar prou prim quan coneixem als mestres. Llegir, és, clarament, un acte de saviesa. També de dubtes, perquè la veritat, la senda que anam fent, s'eixampla amb els interrogants que se'ns plantegen adesiara, talment als versos que segueixen i que clouen el poemari: *Ni Baudelaire ni Rimbaud / van tèmper mai la fulla / de cap ganivet. / Només feren creure / que la vida, o qui sap si la mort, / la por en definitiva, / són una grapada de pols. / O era Eliot / qui se n'entenia d'això?*

L'obra de Perelló és fidel a la poesia des de sempre i aquest mot el porta molt sovint a desxifrar tot allò de màgic (i també perquè no dir-ho, de patiment

mostraré:

Me fascina esquinçar versos o reescriure 'ls humil com un déu que s'apropa al femer.

Me fascina prescindir de l'ombra del llapis o fer punta a una paraula. Paraules.

Paraules al galop, com una nit de pànic.

Paraules per reescriure la vida.

Com a home compromès i sensible també té l'ull posat al paisatge, a la natura, al respecte a tot allò que els nostres padrins i avantpassats més llunyans ens han deixat en ofrena i no podem, de cap de les maneres, malmetre, destrossar, que tot faci flamada. Per això mateix i amb aquest tarannà escriu clams com el que segueix:

*El sol es pon ofès per l'altre horitzó,
el de les grues arrenclerades sense escriupols...*

O aquest altre plany dolorós retratat amb la precisió del cirurgià que talla la pell, per treure el mal a fora, però que quan obri el ventre de la terra, ja veu que el càncer s'ha fet gros, que s'ha escampat i no té massa cura. I el poeta afligit ens ho descriu així:

*He trepitjat el fang erm de fora vila
cercant topònims i escoltant ocells
d'incomprensible plomatge
que descriuen el silenci.
No puc recordar ja el meu paisatge.*

Com als bons vins que primerament se'ls hi ha de mirar les tonalitats dels seus pigments que han configurat aquell líquid element captivador, també per l'aroma que desprèn, de fruites i de fusta envellida, abans de tastar-lo i apreciar tots els sabors que escampen dins la boca, la poesia de Joan Perelló requereix, igualment, un ritual semblant. Al primer tast, no és fàcil gaudir dels seus versos que amaguen amb delicadesa tots aquells perfums; o potser, olors contundents, segons els casos, que ens avisen de les penes i dels goigs, tot mesclat, i en proporcions diverses. Parlam -així de clar!- dels cinc sentits. I les textures i els paladars també ara hi participen. Provem -com si es tractés d'una cata de vins- de fer-hi les comparances pertinents. M'agradaria que anéssim tastant aquests versos, triats d'aquí i d'enllà, sense ordre ni concert, amb més o manco anys de criança. Escoltem-los, assaborint-los -poc a poc- deixant-los que entrin fins al cor del seny i de les emocions, dels sentiments.

Sense frissar, gaudint de cada so i del bessó del mot, i del grau d'esperit que ha donat enguany la verema, començam un altre tast i veurem que hi ha: blancs de blancs, negres rasposos, d'altres afruitats, o amb un regust a bóta de roure americà, també vins joves frescs i espavilats; o a les postres, malvasies... Així idò, remenau i triau, l'anyada d'*A recer*, ens mostra el celler, replè d'ampolles com aquestes:

*He optat per acceptar humilment la llei de
[l'atzar...
Ensumar l'olor de la mar gran...
La seva biografia és insulsa / La meva, un dubte...
Sóc una lluna que plora / a un desert fictici...
Els alens recorden la fesomia dels fassers...
No vull que res delati la meva por...
La por és un mac al trast llaurat...
Mirar els qui estimes és estremir-se...
Un escarràs a les ungles de la memòria...
La vida, una rondalla amb poca llum...
No te fa por arribar a la matinada / si la música
acompanya la plorera...
La fosca podria ser un poema...
La por de la por...
Desembotonar-se l'ànima...*

*Segueix amb els ulls clucs / com qui espera les seques
de gener...*

*Oh déu, aquells olors de la terra, el mar i
[la dona!...*

*Barataria aquest silenci / per una cançó francesa...
Cerc entendre el destí, llegint...*

Aquests poemes, que avui ens presenta Joan Perelló, són sens dubte una continuació de l'obra poètica anterior en el sentit de la preocupació del poeta que vol fer por a la por, que cerca camins per entendre la vida i abans de trobar-se, enmig de la mar gran, s'omple de coratge per creuar totes les tempestes i ens assabenta que *Voldria ser un mariner astut, / mirant des de terra d'on bufa el vent, / desclavant-me l'ham de l'atzar. / Glopejar la sal i escupir la fel.*

Joan Perelló amb aquest nou poemari assoleix un grau de maduresa important. La seva veu poètica està impregnada de registres, de serenor, de la pàtina suau però ineludible dels mestres llegits, dels savis, dels que ja han obert camí davant davant. El poeta creix i la seva obra ho delata, ho reflecteix. És clar, no pot ser d'altra manera: han fet el viatge junts, agafats de la mà. I ens fa la confiança, com ja hem vist, que llegint vol capir la fatalitat i la fortuna. Potser hi hauríem d'afegir, que vol esbrinar-ho, a més a més: escrivint! En bé d'ell mateix, com una teràpia i font que sempre raja; però també -i possiblement- en profit dels lectors, amb l'ajut, el bàlsam i l'empenta dels seus batecs, anhels i quimeres.

A recer és un llibre, en definitiva, que està amarat de temences, però també de finestrons on la llum, suaument, s'hi escola. És un cant a la lluita del viure i el conviure. Un diàleg constant amb un mateix, quan la fosca de la nit, tenyida de jazz i de preguntes, cerca el conhort de la resposta al foli en blanc, dibuixant versos, veritats com a punys, bellesa agredolça. I la mà que escriu desitja posar-se (potser, també posar-nos, a tots nosaltres) a lloc segur, ben protegits, a *recer*...

*com qui ja passa de recrear
el tast dels anys o els colors
de cada un dels crepuscles...*

Joan Pomar Mir

*

Presentació del poemari *A recer* de Joan Perelló, a can Pere Ignasi de Campos, el 20 de març de 2009

Valldemossa, cartoixa, fotografia: Joan (stbre. 2005) dedicada a Nils Burwitz

Encara no sou subscriptor de S'Esclop?

I què esperau a fer-vos-ne?

fer-se'n subscriptor és el millor

recolzament a la nostra revista!

OTTO PARELLADA ECHEVERRÍA (SANTIAGO DE CUBA 1928-1956) DESCANSA AL CEMENTERI DE SANTA IFIGÈNIA

*Quan sofreix l'ànima d'un gran poble, tota la vida està
pertorbada, els esperits vius s'agiten, i els que tenen un
noble cor immaculat van al sacrifici.*

Leonid Andreiev, Sachka Yegulev

I

Encara hi ha una espurna d'ideal que enlluerna
l'escepticisme, la mort de la fe, amb l'exemple
del que altre temps vam creure una raó de viure.
Tot era vulnerable, feble, quan esclatava
amb somnis d'heroisme a la cita amb la història
per tal d'escriure amor i aixecar la justícia
amb nom propi per a tota la humanitat.
La sang i el sacrifici, no les flors d'homenatge,
eren l'esperit viu, l'alè de juvenesa.
Ara ja és massa tard, ara ja sols ens resta
saber que ens fem molt vells i anam cap a la mort
quan ja no canten per a nosaltres les sirenes.
Avui, quan s'emblanquina de no res la memòria.

II

Sota un cel indolent el cementiri net
mostra un canvi de guàrdia solemne, el pas de l'ànc
ret un honor durable al panteó dels morts.
Si no hi ha una altra vida, és l'honra de la terra
no permetre el repòs a l'ombra dels alocs,
recordar a la peanya el preu de la sofrença
i el menyspreu de la mort: al final abraçar-la.

III

¿I què pot ser la glòria, quan no tenim la vida?
¿On és la gesta, on la noblesa en el combat
i el camí d'ideals per la nova naixença?
¿On és l'honor dels màrtirs que no poden entendre
la despulla podrida del seu món esbucats?
En el jardí dels morts m'interroga la història:
¿com vols ordenar el món si és un absurd la vida?
El dret al crit vermell i a la rosa de ferro
ara és el cop d'espàtula d'una mar prohibida,
palmeres d'ombra blava, l'or de sorra i de cossos
estilitzats amb xal d'escumes, ¡yambambó,
yambambé, Ecue-Yamba-O, yamba, yambó!
On descansen les ones o dins el meu daiquiri,
a la platja o devora el bust en bronze de Hemingway,
batedores de l'afro estilitzades, flors
de les Antilles ballen i mouen la cintura
perquè estan vives, besen o esperen una carta.
¿Què és la glòria -em demano- si els sentits no la viuen?

*sangre generosa regada sobre las calles del
Santiago Heroico.*

Frank País García

IV

L'illa eixampla la seva pell i sembla un imperi
de la raó, un himne de guerra contra el mal,
un cant al sol, silenci, l'hora de la certesa.
És el trencar d'onades en els rompent, el dia
roig de la humanitat, mare negra, mare blanca,
i el vent del mar que inclina el cos de les palmeres.
Camises verd oliva, braçals vermells i negres
han baixat a l'arena assossegada, el mar
és un espill que mostra l'ànima de la terra
amb data: Moviment 26 de juliol,
Santiago, ja arriba el *Granma*, la puresa
dels fanals d'un gran poble quan vol la llibertat.
Un fantasma recorre el mar de les Antilles
amb el timbal i el cocodril, amb la bandera
del dolor i la terra sempre es diu Juan sin Tierra,
Juan Descalzo, Juan Negro, Juan Blanco o Juan Pueblo.
Un encuny navegava i el mar era metàl·lic
i el cor era metàl·lic i el coratge de ferro
per trencar les cadenes i canviar la vida.
Anava amb ells l'ombra de Maceo, la mirada
de José Martí, líquida, el sabre vencedor
del general Máximo Gómez i un galeot.
L'home que no hi va esser saluda en ells la gesta
i el seu cantar, forjaven la voluntat d'acer
que no tem creu ni mort quan veu la sepultura.

V

Un Otto Parellada d'Acción Libertadora
agafat de les mans amb altres cent companys
aixeca l'alt coratge de llum organitzada,
esgarrapa la terra amb les mans del seu poble,
mira tot el dolor dels carrers de Santiago,
grava en el canyissar una estrella de l'alba.
El dia era un gran repte cap a la nova llum,
juvenesa de l'aire, claror enlluernadora.
Tota la veritat era una sang indòmita
a les arrels de l'arbre que creix i s'allibera
en els cimals, verdor, la primavera humana,
pujava a néixer amb tots l'amor americà.

VI

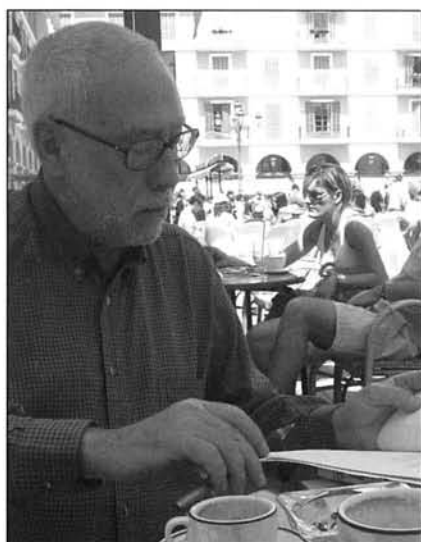
La poderosa Dama arribà en el combat
quan s'alçava una terra de ràbia i d'aventura
que ja ha acceptat pagar amb sang, suor i llàgrimes
la gosadia indòmita de la bala de plata.
Otto, sang catalana del massís del Garraf
penedesenc, com un Mir Geribert s'alçava
dissident, oblidant el seny del seu bressol,
i escrivia la història amb còctels Molotov
per esventrar les reixes de coves de tortura.
La Dama blanca, encesa, deixà una nafra oberta
a la ciutat rebel que no fou doblegada.

VII

Dalt del turó que mira al mar en calma
la gesta ja és honor de la ciutat
a les envistes de Sierra Maestra.
El cim de Santiago amb poca alçada
m'ha rebut amb un càlid monument
record ben viu de la sang generosa
vessada per amor a les llibertats.
He sentit alt el vent que mou la vida.
Migdia en punt hi afegia el foc
d'un sol immens i diamants al mar
edificaven un càntic perfecte.
He pujat com qui aspira al Macchu Picchu
i a néixer amb tots per escoltar la història
abans de veure com fineix la vida
de l'ideal que sembla omnipotent.
Però ara els morts no saben quina hora és
i la claror inclement no té rellotge.

Jaume Pomar

Santiago de Cuba, maig 2006

Jaume Pomar, foto: Joan (VII-2007)

JAUME POMAR I LLAMBIAS va néixer a Palma l'any 1943. Va estudiar peritatge mercantil, és professor elemental de piano i va fer estudis de periodisme (1973); és periodista titulat i ha exercit de redactor de diari, de columnista, (*Diari de Balears* de 2003 fins a 2005), de crític literari, artístic i cinematogràfic, també ha realitzat entrevistes; molt interessat en l'art, ha escrit freqüentment d'exposicions de pintors i escultors diversos i ha fet periodisme d'investigació així com reportatges, ha treballat en editorials com a director literari, redactor de dic-

cionari enciclopèdic, assessor, corrector de proves, corrector d'estil, etcètera, i (entre 1999 i 2003) així mateix exercí com a bibliotecari documentalista i arxiver a la Casa Museu Llorenç Villalonga de Binissalem. Juntament amb l'escriptor Guillem Frontera, va co-dirigir «La Sínia», col·lecció de poesia editada per Daedalus, (1965-1968), fou director de la col·lecció «Bearn» d'Edicions Cort (2004) i, d'ençà de 1997 fins avui, ha dirigit la col·lecció «La Sínia del Tall» de l'editorial El Tall. La seva obra poètica es va iniciar amb *Tota la ira dels justos* (Premi «Ciutat de Palma», 1966) i *Amb la mort amorosament* (1969).

L'any 1970, va guanyar per segona vegada el Premi «Ciutat de Palma» de poesia amb *Història personal*. Més endavant, va publicar *Carisma del desert* (1987), *Elegies* (1987), *Les quatre estacions* (1991), *Imatge de la por* (Premi «Grandalla» de poesia d'Andorra, 1987) i un recull de poesies triades per l'autor titulat *Retorn a casa* (1992); *Llavis de marbre blanc* (1992), *Frontissa* (Premi de Poesia «Miquel de Palob» 1992; 1993) i *La Sínia de les Hores* (1997); en CD: *El poeta i la ciutat. Veu de poeta 4.* (1999). Com a narrador, té publicat *Un dia o altre acabaré de legionari* (1988, reeditat l'any 2000); *En Josep*

J. xueta, (2001); *Temps inconjugable*, 2001 i, en aquell mateix any, participà en el III Festival de Poesia de la Mediterrània, que es celebrà a Palma els dies 14 i 15 de maig; *Mosafat*, dins *El fil de sorra*, 2005. (guardonada en el XXXVIII Premi «Joan Teixidor» de poesia Ciutat d'Olot, *Haikus en línia* 2004); *Història personal* (antologia seleccionada pel propi autor i en edició bilingüe castellà-català) publicada a Madrid, 2005. En la vessant de la traducció, ha traslladat més de 50 llibres del francès, italià i català al castellà, i del francès, italià i castellà al català. Ha fet versions d'obres de Ll. Villalonga, B. Rosselló-Pòrcel, Josep M. Llompart, Joan Alcover, Costa i Llobera, Josep Maria López-Picó, Antoni Vidal Ferrando, etcètera, al castellà. I també és l'autor de diversos assajos: *L'aventura de «Nova Palma»* (1976), *El meu Llorenç Villalonga* (1995), *La raó i el meu dret. Biografia de Llorenç Villalonga* (1995), *Llorenç Villalonga i el seu món*, i d'un dietari titulat *El temps que fuig*, (1997), *Cartes i articles. Temps de preguerra 1914-1936* (1998), *L'arquitectura transforma la realitat. Biografia de Pere Nicolau* (1999) i *Vint pintors de Mallorca*, (2003).

Jaume C. Pons, foto: Joan (23-IV-2009)

tortura la poesia

Jaume C. Pons
Alorda
presenta

CILICI

Premi Ciutat de Palma Joan Alcover 2008

dimecres 29 d'abril a les 20:30 a l'hOriginal
(C/ Terlandina, 29, de Barcelona, davant el MACBA)

El palau dels subterranis

A Àngel Terron

Ets un jardiner alquímic,
nostàlgic i visceral,
assassí de la lletjor:
sembres martells
per recollir destrals
en el gran combat
contra l'ortiga.

El sol ens instaura
ens fa presoners del seu sòlid esgotador.
Les nostres corones d'avellanes: som els *Reis Esquirols*.
Custodiem el contingut sense sort de la serenor,
la corxa de Folk,
la fossa cohibida al fons del bosc remot. Ens alimentem
de pinyes i pinyons,
convidats per una veu contaminada que ho coneix tot,
una veu contaminada per les llàgrimes de la mort,
una veu contaminada pels salzes sense passió

Poemes de la part titulada *L'arbre dels ciris*
dins *L'arbre de les estacions (I)* de Cilici

Auca 2013

*Dins la fosca, invulnerable,
faig el clot de la figuera.*

Miquel Bauçà

Captiu incert, on eres?
Véns com si fos ahir
i la fosca ens penetra.
L'auca s'ha clos, d'angoixa
i eufòria de préssec.
Encara és prest, si vols,
deliris de cacera
han torturat les vèrtebres
amb què el vell i la vella
es cobriren de fongs
brescant els solcs de febre.
El món és l'or del temps,
un temple de centelles.
Contra un molt àgil dubte,
orgullós, tu em contestes:
"L'índex de tolerància és
ràbia en primavera,
molta fam d'absolut
i un bleix de mel que crema."

De *Malalt car bell (I)* dins la part titulada *El sexe de la fosca (Tan prop de la mare, quin cos gosarà morir?)* de Cilici.

El desig de sang m'encén

i rovec ton coll
 amb dents de serp,
 ull rogenic, clap de safrà,
 groc de cega febre
 que em desfà.
 Escolt batent mon cap
 i encenc un ciri
 que vol foc,
 per calar incendi
 on jeu el mal.
 Estenc la flama,
 habit la carn,
 romanc hoste
 del teu tall,
 esclau d'escorça,
 visc l'atzar.
 Cendra, cova.
 Dorm la fembra.
 Un lleu regust de nit m'encalça.

JOAN TOMÀS MARTÍNEZ, de vint-i-cinc anys, nascut a Porreres (Mallorca), ha estat guardonat recentment amb el Premi de Poesia «Bernat Vidal i Tomàs» pel seu llibre *Poètica de plaers*; no el pogué recollir en persona, degut a que presentava una obra al Teatre Nacional de Catalunya.

Despert cendrós sollat de vi.

Anit he cremat brases i carbons
 i ara m'agit mogut
 pel doll de fam de femella.
 Sonen clàxons al fons
 i un son rescalfat
 em bat de bell nou
 mentre creixen pústules
 al meu avantbraç.
 Un pes fatal m'empeny
 sol al jaç
 i l'aire s'embruta de llum.
 S'adorm primer l'alè,
 panteix incessant,
 i després cluc un ull
 incandescent, cromat,
 fins que es clou lentament,
 malalt.
 El greix del sexe argentat
 creix en el malson
 i rovec cartílags i pits
 amb afany,
 negant l'amor,
 fruit de l'engany,
 fruit del dolor aliè
 que estremeix
 tots mos pèls i senyals.
 Perd el nord de bell nou
 i sent badar el barram quallat
 d'una serp
 que engoleix el meu cos
 de cap a peus.
 Sent l'ofec, l'espasme plaent
 i la mort.

Poemes inèdits de *L'espera*

Joan Tomàs Martínez Grimalt

Això és es colmo!
Pere Sampol

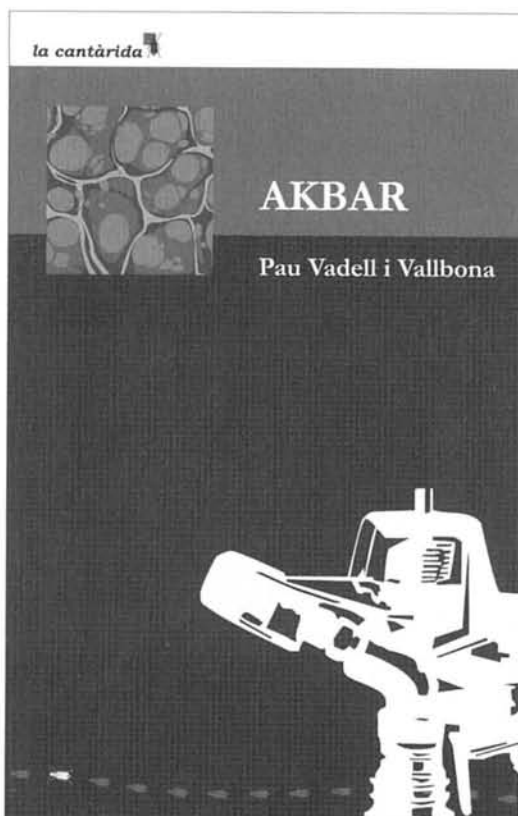
Pau Vadell, lectura a Can Alcover
fotografia: Magdalena Vidal (abril 2009)

DIES SABOROSOS

El dia saborós que m'has atorgat.
L'esmena incansable per fer-me
feliçment perdut enmig d'aquesta
tan petita i inabastable immensitat,
que és el cor, el cervell obert,
la camisa transpirant, xorrecada
entre els teus planys i els meus gemecs.
No vull la terra banyada als peus.
No vull aquest menyspreu pels albons
ni per la sequegat de l'aresta
a l'hora de parlar-te de la vanitat
i de les trobades -finides amb desídia-
amb què m'esborreres traumat
de la naturalesa perfecta dels sentits.

Ara, vist de front, escopiria la victòria.

LSD

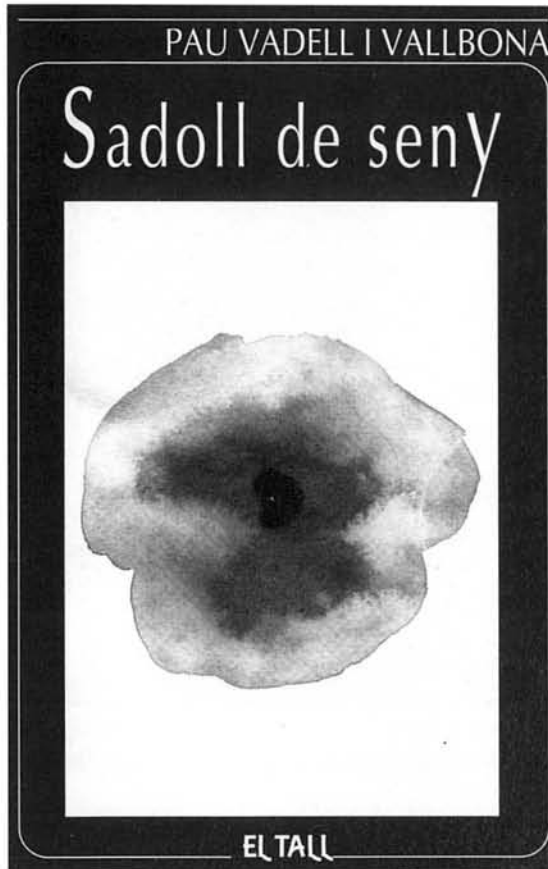
a J. C. Pons Alorda

La papallona negra
sempre volava sense posar-se el barram.
De baves havíem intentat assumir
que la sogra s'havia suïcidat tres cops
i durava encara el bacteri
de la seva famèlica família.
La papallona agafà un camí,
un camí ple de romaguers,
de fet era un camí molt pobre,
fet de fang amb xocolata,
amb romaguers amb salsa de xocolata.
El camí continuava, continua encara
però la papallona negra no parlava,
no sabia volar,
sense xinxetes d'oficina;
i continuava fins a aquell souvenir religiós
on els miracles cremaven cera,
on es reproduïa el prostíbul
i la juderia del Temple de Jerusalem.
No cregueu que la papallona
cremés la ira
fent trontollar els mercenaris,
els cremà.
Llavors començà l'existència
d'aquella màfia
tra
traficant de dents.
Totes les botigues,
totes menys una,
ensangonaven de nit
els llums de les petenes
que els sants de guix portaven
porten encara
i el camí ens du a l'infinit.

[i una persona que fica una papallona dins un
poema ha de ser escorxada].

Pau Vadell i Vallbona

Poemes d'AKBAR
Amb un Dictat de Vicenç Altaió,
(col·lecció La Cantàrida, núm. 6,
coordinada per Pau Castanyer i
dissenyada per Miquel Albertí
Documenta Balear, Palma, 2009)
<http://www.documentabalear.com>
<http://lacantarida.blogspot.com>

Sadoll de seny, de Pau Vadell i Vallbona, amb el pròleg d'Antoni Vidal Ferrando titulat *Sadoll de seny: des dels territoris de la guerrilla*. Coberta i il·lustracions de Pere Capellà Simó. Ed. Sínia del tall, Palma, (1ª edició, stre. 2008)

Golafre d'esclafar-te el crani a terra,
intentant xuclar-te tota la sang
que m'injectares quan tots dos
teniem els ulls secs.

Muntanyes amb la boira bruna.
S'estira l'ombra a la vall més profunda.
Prop d'una balma
creixen girasols
i la nena resta atordida
amb el crani obert

De l'exterior de la nit
el fred rebenta els meus nervis.
Els microbis vaguegen
com quatre murcians perduts a l'illa.

D'ençà que el vam enterrar
la banyera és plena de ganivets.

El silenci dels cossos

M'ha arribat el silenci
a les mans.

I sé això
no perquè ho diguin els contes,
ni perquè les princeses dels romanços
llancin calàpets a l'aigua tèbia amb tendresa.
Ho sé perquè visc
com un botxí
en massa nits d'horabaixa.
I la roent llengua
sols es cobreix
amb la meva saliva agra.
Cant l'agònic salm del sexe
i escolt l'ombra per si em crida.

Pau Vadell i Vallbona

De la part titulada
El solc de l'agre
de *Sadoll de seny*

Lleig i valent
rifa la mort.
Es dol de la saviesa lliure
que el fa perillós
envers aquesta multitud sorda.

Pau Vadell i Vallbona

Poemes inèdits de *Convit al silenci*
Premi Josep M. Lòpez Picó 2008
(L'editarà Viena el maig)

PAU VADELL I VALLBONA va néixer, el 1984, en el llogaret de Calonge (de Santanyi), en el Migjorn de Mallorca; és llicenciat en Història per la Universitat Autònoma de Barcelona. Té publicats *Quan salives* (Premi Bernat Vidal i Tomàs, 2005), *El cos que habitam* (2007), *Sadoll de seny* i *AKBAR* (2009); forma part del col·lectiu «Pèl capell, exili interior» i col·labora habitualment a *S'Esclop*, *Quadern cultural* i així mateix, escriu per a *Barcelona review* i *El Felanitxer*. Recentment, amb l'obra *Temple*, ha guanyat, el Premi de Poesia Miquel Àngel Riera; l'edició d'aquest poemari anirà dins la col·lecció «La rosa encofrada» d'Edicions del Salobre

a. orgiàstica

Un cartell
un anunci
un pis
[cèntric].
Sóc a una passa del vici autèntic.

Em poso roba interior cara
[de Gucci]
i una pell
una màscara
un vel.
Tres nois
una noia
jo disfressa
[tímida].
M'invento un nom de pel·lícula.

Les normes són clares, aquí
[no mystery]
al llit
l'estora
amb espelmes.
Música estrident
unes copes
marihuana
[de tot i més]
Preparem l'esperit quan el cos té gana.

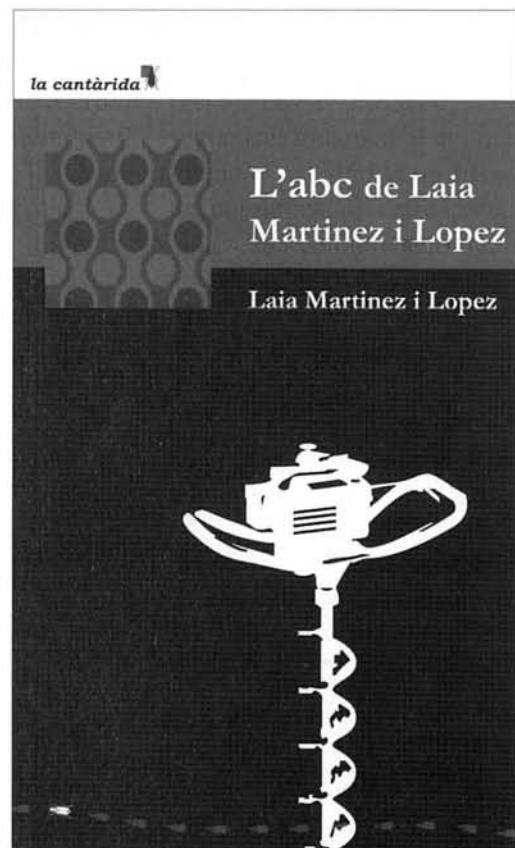
El començament és un sapastre brut
[cadenes humanes].
L'impuls
gemecs
escull.

Una figa
membres
culs
[drets].
tothom no espera la seva tanda.

Corredisses i corregudes en un joc absurd
[empatx de plaer]
i dutxes
comunitàries
amb pèls, arreu
del restaurant de sexe ràpid.

Laia Martínez i Lopez, lectura a Can Alcover
foto: Magdalena Vidal (Palma, abril 2009)

Amb el pròleg *benvolguda i temerària* Laia de Ferran (de l'h.o.r.i.n.a.l.) Garcia i l'èpileg *alpha* d'Anna Aguilar-Amat (In col·lecció La Cantàrida, núm. 5, Documenta Balear, Palma, 2009)
<http://www.documentabalear.com>
<http://lacantarida.blogspot.com>

Poetes francesos d'avui / BRUNO BERCHOUD

BRUNO BERCHOUD va néixer a Lyon el 1952 i és professor de llengua alemanya. Publica sovint poesia a revistes. De la seva obra poètica, destaquem *L'ombre portée du marcheur*, (Premi Max-Pol Fouchet 1998 i *Comme on coupe un silence* (Premi de la ciutat d'Angers 2000). Michel Baglin n'ha dit: "*La poesia de Bruno Berchoud és concreta, a prop del relat a vegades, sempre un poc contemplativa...*" i Laurent Bayart ens confessa: "*...El poeta ha pres l'instrument de les paraules, amb el fi de relatar, amb justa mesura, petites històries que es llegeixen a poc a poc, com per tenir el temps d'apreciar el paisatge d'un camí que ens ofereixen dins la màgia dels moments de divisió.*" i Daniel Biga ens en diu: "*...Vet aquí, una vegada més, i afortunadament, un poeta que comprova aquella hipòtesis de Jean Cocteau: «El poeta, només, canta just, dins el seu arbre genealògic.»*"

Il a un corps plein d'ombres, des vêtements de cire. En ville on reconnaît la silhouette, et les enfants ne rient jamais sur son passage. Le vent d'hiver lui presse un peu le pas, menace de voler son béret, mais la rivière qui le longe ne glisse pas plus vite; elle frissonne seulement comme sa main d'écorce tremble à héler les canards, et que d'un sac éclatent les semences de vieux pain.

Il vient ici presque tous les jours: quand il est fatigué de demander l'aumône aux passants, il déserte la rue principale et s'en va sur les berges. C'est sa manière à lui de rester à hauteur des regards qui le croisent.

Té un cos ple d'ombres, robes de cera. A ciutat es reconeix la silueta,

i els nens no riuen mai quant passa. El vent d'hivern el fa caminar un poc aviat, l'amenaça d'aixecar la seva gorra, però el riu que el voreja no s'escorre més aviat; tremola només com la seva mà d'escorça s'esgarrafa per cridar els ànecs, i que d'un sac esclaten les llavors del pa vell.

Ve aquí quasi tots els dies: quan està cansat de demanar l'almoïna als vianants, se'n va del carrer principal per anar a les riberes. És una manera ben seva de quedar a l'alçada de les mirades que el creuen.

* * * * *

Lorsqu'ils passaient par là, les hommes s'arrangeaient presque toujours pour avoir une faux sur l'épaule, une carriole à pousser, un cheval à tirer, un outil à porter. Il leur fallait sans doute aller d'un champ à l'autre, s'acheminer vers de mystérieux ateliers, répondre à l'urgence de labeurs hypothétiques. Tout cela faisait qu'ils avaient un peu moins de honte à laisser partir de biais le regard sur les croupes de celles qui sacrifiaient à la lessive la douceur des mains, le modelé des hanches. Ils avaient le pas qui bafouillait sur quelques mètres, parfois même une parole, elle aussi légèrement de travers; après quoi ils ne savaient plus trop bien qu'elle route prendre, ni le pourquoi de l'outil entre les mains.

Aujourd'hui, il serait mal venu de déplorer le silence entre les arcades et les bassins de pierre, restaurés par la commune. C'est vrai, ce n'est plus ici qu'il faut venir pour entendre rire les femmes sous le soleil. Il y a seulement, dressé entre la route et le lavoir, un énorme tilleul qui, à l'époque, faisait beaucoup moins d'ombre.

Quan passaven per allà, els homes se les arreglaven quasi sempre per tenir una

dalla sobre l'espatlla, una tartana per empènyer, un cavall per estirar, una eina per dur. Els hi feia falta sense dubte anar d'un camp a l'altre, encaminar-se cap a misteriosos tallers, respondre a l'urgència de les feines hipotètiques. Tot això feia que tinguessin un poc menys de vergonya per deixar anar-se'n de costat la mirada sobre les gropes d'aquelles que sacrificaven a la neteja la dolçor de les mans, el modelat dels malucs. Tenien el pas que s'embarbussava sobre alguns metres, a vegades així mateix una paraula, ella també lleugerament de costat; després d'això no sabien molt bé quin camí havien de prendre, ni el perquè de l'eina a les mans.

Avui, seria mal vist deplorar el silenci entre les arcades i els dipòsits de pedra, restaurats pel municipi. És veritat, ja no és aquí que cal venir per sentir el riure de les dones sota el sol. Només hi ha, alçat entre el camí i el rentador, un enorme tell, que aleshores, feia molt menys ombra.

La poesia com a bàlsam

"*La millor manera de viatjar és sentir*". Ho afirma Fernando Pessoa i ho fa seu, tot aplicant-lo fil per randa, el bon quefer poètic de Mireia Lleó, de qui podem afirmar que ha confegit un poemari rodó, una veritable reivindicació de la paraula com a fet estètic i alliberador alhora.

Blai Bonet, gran poeta mallorquí que residí bona part de la seva vida a Barcelona, afirmava que recordar, en la seva accepció més poètica, significa "*acostar les coses al cor*". Qui sap si al capdavant no és aquest el sentit últim de la poesia. Del que no hi ha dubte és que aquest és un dels principals propòsits de la poetessa en *Per un vers*, el recull que em plau de comentar-vos i que enceta una nova i engrescadora col·lecció de poesia. Vagin doncs per endavant els meus millors desitjos per a la singladura, que voldria tan llarga i duradora com la il·lusió i l'estima que hi han posat els seus creadors.

Ja en el primer poema del recull, *Insistència*, es fa palesa la importància de la poesia, dels versos si voleu, en la vida de l'autora:

*Per un sol vers capgiro el curs callat de l'aigua en ploure,
abraço els matins gèlids de l'hivern,
retinc moments que són únics,
camino sense alè.*

Tot per un vers, per un grapat de minúscules certes, remata la poetessa. Aquesta mena de prefaci li serveix per introduir-nos de ple en el seu món més íntim i personal. Els vint-i-un poemes i cinc sextines que conformen el recull esdevenen un plany per la pèrdua d'algú molt estimat, però li serveixen alhora per retenir instants i confegir versos que són gairebé màximes vitals (*L'hivern despulla els arbres i les ànimes*), per a tot seguit i gairebé sense solució de continuïtat davallar al detall entranyablement proper, humà i encisador (*que no se't glaci mai aquell somriure*).

Tanmateix Mireia no es resigna, malgrat la irreparable pèrdua, a un estat de letargia anímica. Sap que d'alguna manera la vida continua i que ella, sortosament, pertany al món dels vius, al qual es deu per deixar constància de la seva empremta i testimoni:

*La densitat dels dies que graviten
i la remor d'onades, insistents,
m'han retornat l'impuls.*

Per a Lleó, el record, tan necessari per a bastir bons versos, té la seva pròpia geografia, el seu propi paisatge d'enyorats elements i figures que sovint actuen com si d'un elixir altament estimulants es tractàs:

*Sovint se m'apareix l'illa del vent
i un sol rabiós m'encega la mirada.
Els seus racons, com màgics laberints,
m'han endolcit la veu (...)*

ocult al tombant de qualsevol cantonada, talment un felí en la negra nit que no s'estarà de clavar-li les urpes tan bon punt com se li presenti l'ocasió:

*Els dies de feblesa és quan t'encares
al viure que més costa, hores incertes.*

Com Bartra, Estellés, Martí i Pol i altres grans poetes, Mireia concep la poesia com una forma a través de la qual poder expressar la pròpia humanitat. I m'atreviria a dir encara més: que per a ella n'és el vehicle idoni, aquell que no té substituït ni succedanis que se li puguin comparar. Hom diria que no només hi sent, a través dels versos, sinó que també hi veu, hi olera, hi respira, hi viu:

*Sorprèn el fet
que l'aigua als ulls per on s'abeu la vida
té el mateix gust que els dies plens.*

Lleó sap així mateix que, després de la desfeta interior causada per la irremissible pèrdua, *ens queda el tacte càlid de la vida diària*, tot i que també és conscient de la fugacitat del temps en afirmar que, *després de tot*, aquest *haurà estat massa breu*. Podriem afirmar, doncs, que la seva poesia bascula entre el lluminós *Carpe diem* i l'inefable *Tempus fugit*, un binomi sobre el qual, al cap i a la fi, transcorre la pròpia existència.

Tanmateix allò que crec que caracteritza el recull de la poetessa, la seva principal senya d'identitat, és la reivindicació de la poesia com a bàlsam, àdhuc com a taula de salvació *que venç els entrebancs, brogits diaris / i s'alça: minaret en plena nit*. Però, en el seu conreu, no hi trobarà únicament una forma de conhort, sinó també refugi, aixopluc davant els embats de la melangia que envaeixen tots els racons de l'ànima:

*Els dies de tardor arriben prenyats
de melangies lentes, d'humitat.
Necessitats d'estones de silenci,
refugis d'una estricta soledat.*

Els versos com a refugi, sí, com a amagatall si voleu, però també com a font inesgotable d'energia quan tot s'enfonsa al voltant i sembla com si la vida tota s'esbol-dregàs, fes figa. Aleshores els mots esdevenen sobtats llampecs d'il·lusió, espurnes d'esperança incandescents i il·limitades:

*Altíssims són els arbres que acullen l'huracà
de somnis i d'impulsos, del viure sense límits.*

La segona part del recull, *Tocats de mort*, constitueix una veritable elegia a l'amiga perduda i, alhora, una profunda reflexió sobre el sentit últim de l'existència. Defugint qualsevol forma d'individualisme o de reclusió en estèrils torres d'ivori, la poetessa es reconeix vulnerable i fràgil, desprotegida, *amb la companyia permanent dels que no hi són*. Sap que necessita de la gent (*És a tra-*

1r. núm. de la col·lecció «Carmina», publicat per Témenos edicions, SCP, 1ª ed. Barcelona, 2009

vés dels altres que puc pensar el meu viure), que d'alguna manera s'hi reconeix com en un espill que li retorna la pròpia imatge, amb totes les virtuts i mancances inherents a la condició humana.

Formalment, és en aquestes composicions on Lleó demostra un ressenyable domini de l'hendecasil·lab, la cadència i modulació del qual li permetrà assolir el to i el ritme més adients a la temàtica abordada. Tot i que tornen a aparèixer alguns dels motius que li havien servit de fonament en la primera part (la insubstituïble absència, a la qual defineix magistralment a la sextina V com *la cançó que no té lletra / pel trau obert d'una llunyana tarda*; la paraula com a guany i consol, l'energia alliberadora dels versos), potser ara ho fa d'una manera encara més intensa, amb unes cotes de lirisme força remarcables i gens gratuïtes. Així la poesia esdevindrà successivament *consol blau, llum de finestra, bitllet sense tornada cap a l'indret dels somnis*. Es tracta d'un seguit d'imatges força suggeridores i positives inserides en un context de dolor i negritud, d'on tanmateix sabrà extreure la pau i la serenitat necessàries per a sobreposar-se i continuar vivint:

*M'agrada el pes dels versos a la tarda
i fer-me un lloc reclòs, silent i a l'ombra.*

Són així mateix força reeixides les descripcions de la persona estimada (*Tenies la mirada d'un vers molsa / i els pensaments diàfans*), de qui encara recorda detalls i actituds concrets, gairebé a tocar de mà (*sento la dona / que encara ens mig somriu (...) / i ens encoratja el viure*). També hi ha lloc per a l'enyorança del desig (*Tens la boca / tan tèbia com al juny l'encesa terra*), al qual converteix en quelcom càlid i lluminós i que identifica amb l'estiu, l'estació de les sensacions i el gaudi per antonomàsia:

*L'estiu és l'huracà dins l'abraçada,
és un temps llarg que fa estimar la terra
i navegar pels boscos quiets, amb barca
als quatre vents.*

Toni Xumet, poeta i editor pollencí i entranyable amic, afirmà en un memorable pròleg que "*ningú mor del tot mentre hi hagi algú que el recordi*". Crec que aquestes paraules són d'allò més escaients al recull que teniu a les mans i la lectura del qual us recoman que faceu pausadament, sense presses, assaborint tot el sentiment i la bellesa que la Mireia ens ofereix generosament, amb tota la senzillesa i la sensibilitat pròpies dels poetes de debò, d'aquells que cerquen en els mots conhort i ventura, certament, però també passió i sensacions a balquena, aquesta forma d'autenticitat que sovint trobam en la poesia colpidorament profunda i humana.

Miquel Àngel Lladó Ribas

Marratxí (Mallorca), tardor de 2008

XIV

(...) *la poesia té al davant una aventura sense fi.*

T. S. Eliot

Et mous sense estridències per la casa
i així se t'asserena el fer i el dir.
Pots degustar paraules sense pressa
escrites hàbilment enmig del blanc.
Poetes admirats que dormen al teu llit
t'han fet obrir camins en plena nit.
Tot desbrossant herbotes que t'amaguen
el fil d'aigua brillant, que baixa lliure,
t'has desvestit de tot allò sobrer.
I l'únic ornament és el neguit
que et dóna impuls roent de foc i vent.
Només per destriar paraules clares
i aprendre, com l'orfebre,
l'ofici silenciós de la paciència.

XVI

L'absència de tu va ressecant els dies.
La teva petja es perd pels boscos del silenci.
Em vénen a morir les ombres i els desitjos
de tot allò que fores, dels teus somnis ocults.
Els llibres ploren sols, la pols parla del temps.
Te'm fas present sovint, em mires en silenci.

Mireia Lleó i Bertran

MIREIA LLEÓ I BERTRAN (Barcelona, 1960) és mestra; ha publicat *Brots d'enyor*, 1995; *Amb la terra al pensament*, 1998; *Parc encès*, 1999; *Laberints secrets*, 2001 i *Batecs a cor obert*, 2001

GABRIEL PONS PONS (Maó, 1977) ha publicat una selecció dels seus poemes als poemaris *Solstici d'estiu 4*, *Joves poetes de les Illes Balears* (2001) i a 2002, una *antologia de joves poetes menorquins* (2002). Guanyador *ex aequo* d'Art Jove 2005 en la modalitat de poesia. Participa a la segona edició d'*Illanvers. Poesia, música, pintura* (2005), del qual s'edita un fullet amb les poesies recitades pel poeta. Guanyador del treball literari o d'investigació de Sant Llorenç (2000), convocat per l'Ajuntament d'Alaior, amb un treball sobre l'obra literària de Ponç Pons. Manté el blog estivalada.blogspot.com

*No moon. A room in
a hotel- to begin
again.*

Robert Creeley

D'aquesta casa
algú ha tret els records
com un trasto vell

(Barcelona)

Silenci al pati
Els ocells berenen
miques de pastís

La jugadora de botxes
que em cedeix la gandula
ha d'aparèixer per força
en el poema

Alguna cosa deu voler dir
aquesta bolla de metall
que s'atraca rodant pel terra

Com una vela o un ocell
la gandula s'omple de vent

Maleïdes potes de fusta!

Arribàveu tard.
El fred del canal
pujava per la pedra

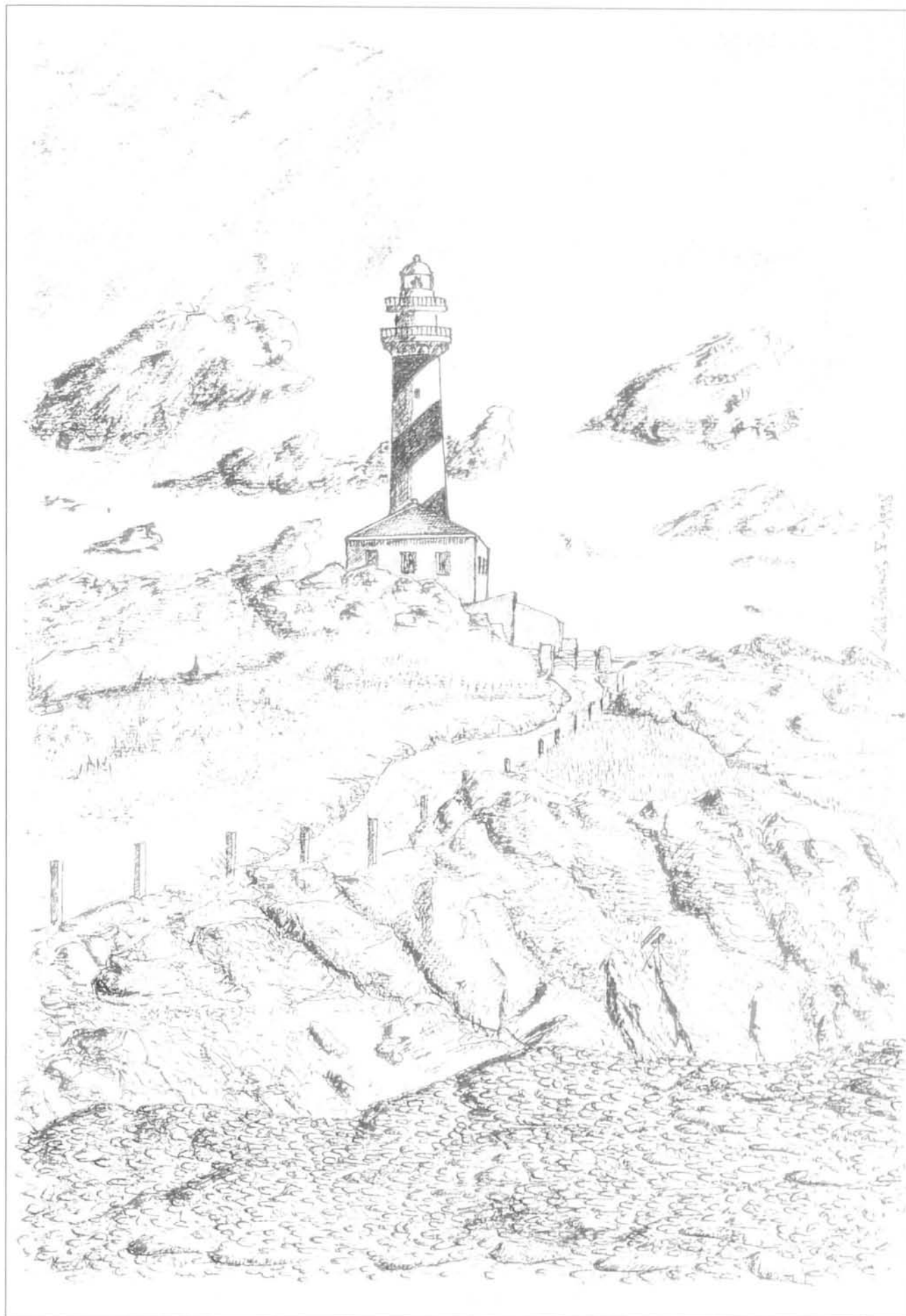
No m'has demanat res més
i no et puc donar altra cosa.
A pesar de la bellesa dels carrers
aquesta llum també gela

Si dic que les aigües
eren d'un blau claríssim
ho entendreu tot

(Inèdit)

Biel Pons

(De *Saint Martin*, "work in progress")

Lluís Florenç: *Far* (1998)

Toni Torrens, president de l'Associació Cultural Albopàs; Rafel Vaquer, dibuixant; Joan Guasp, escriptor i Pep Roig, dibuixant (d'esquerra a dreta) foto: Benet Bohigas

El passat 24 d'abril, es va dur a terme, a Cas Txeco, en el municipi de Consell, l'agermanament dels museus de l'Humor i de l'Aforisme. Una passejada pel poble, acompanyats de xeremiers i amb lectura d'aforismes per part de tots els assistents, va ser el primer acte. Després, es varen lliurar els primers guardons concedits per la Societat Protectora de l'Humor, dits «Granera-Vara de Comandament de l'Humor», als personatges o entitats que han donat suport al projecte del Museu de l'Humor, o per la seva trajectòria cultural.

Els premis positius en aquesta primera convocatòria varen ser per a Andreu Isern, batle de Consell, per la seva col·laboració en cedir el local per a la ubicació dels museus i l'aportació d'idees; Joan Guasp, escriptor, autor teatral, poeta, fundador del Museu de l'Aforisme i col·laborador del Museu de l'Humor; Toni Torrens, president de l'Associació Cultural Albopàs, i un dels majors activistes culturals i lúdics de l'Illa; i als medis de comunicació pel seu recolzament al museu. Toni Rotger secretari del Museu de l'Humor va ser l'encarregat del lliurament dels diplomes.

El premi negatiu va ser compartit per la Generalitat de Catalunya i el Govern Balear pel dissortat acord de les emissions de TV3-IB3. Pep Roig, dibuixant i creador del projecte del museu, en va explicar la finalitat; entre bromes, rialles i somriures, es va queixar de la inexistència d'ajuda institucional i va afirmar que eren els museus més pobres del món (fet que els fa mereixedors de figurar al llibre *Guinness World Records*). L'acte va anar acompanyat per la exposició de la col·lecció itinerant d'en Rafel Vaquer, reconegut dibuixant, creador del personatge «Johnny Roqueta»; de dibuixos d'en Pep Roig «Pepe»; així com d'una petita mostra d'altres dibuixants. Humoristes, còmics (polítics) i escriptors entre els assistents, que foren obsequiats, tots, amb un selecte recull d'aforismes. Tot plegat resultà un interessant, divertit i agradable acte cultural que esperem tingui continuïtat molts d'anys.

Toni Rotger lliurant el guardó a Toni Torrens
fotografia: Benet Bohigas

Text i fotografies de
Benet Bohigas

Associació Mallorquina de Salut Mental Gira-sol
Col·laborau-hi, feis-vos-ne socis!

Passeig de Marratxí, 11 - Son Gibert, 07008 Palma - Tel. 971 - 28 51 23

Anunciau-vos a

S'Esclop

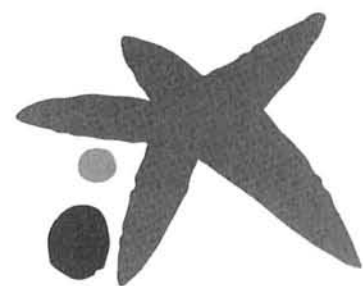
Quadern cultural

Espais disponibles per a publicitat
 Telèfon 639-954223

S'Esclop, Quadern cultural no tornarà cap dels originals que no hagi sol·licitat i es reserva els criteris de selecció i tipogràfics. El escrits lliurats al consell de redacció - que no excediran l'extensió de tres fulls a doble espai - hauran d'anar signats amb el nom i llinatges i acompanyats del document d'identitat, l'adreça completa del remitent i d'un telèfon de contacte. Si l'escrit procedeix d'un col·lectiu, l'haurà de signar, com a mínim, un dels seus components, que se'n responsabilitzarà. Si ens voleu comunicar qualssevol suggeriments, enviau-nos-los a l'apartat 5222 de Palma, d. p. 07011, Mallorca, Balears.

S'Esclop, Quadern cultural surt cada dos mesos i es pot adquirir mitjançant subscripció: 6 exemplars a l'any per 13,50 euros.

"la Caixa"

**235 Oficines
 al seu servici**

*L'oficina de Joan Alcover,
 07006 Palma, al seu servici*

Gotes petites elevades cap a un firmament generós

Lluís Servera foto: Joan (abril 2009)

LLUÍS SERVERA SITJAR

L'obra poètica de Miquel Àngel Lladó

Ribas s'enriqueix amb una nova i bellíssima proposta. El poemari *Com pluja menuda* confirma la trajectòria impecable de l'autor vers una poesia que valora amb exquisidesa la quotidianitat. Una poesia que rescata, a cops de digna i delicada recerca, una ràfega de vivències ancorades en el dia a dia. De quina mena de vivències parlem? Són vivències que pertanyen a la vida d'un home. Un ésser humà que traspua la seva condició de pare i que estima profundament el seu entorn familiar.

En primer terme, sense prendre esgotar tots els preciosos encontres que el poemari vessarà sobre el lector, caldrà acostar-se una mica al firmament de la petitesa suggerida, a l'horitzó fecund de la comunicació espargida, a la preocupació per retenir uns paisatges sentimentals irrepetibles. A més, ens toparem amb la transmissió

intensa d'uns valors i d'un llegat educatiu que referma el vol en llibertat dels fills cap a paratges de joia i de solidaritat.

El títol ja ens mostra una preferència pel petit que esdevé essencial. No debades la pluja és menuda, està perfeta de petites gotes que, a poc a poc, aniran amarrant els sembrats de la consciència amb ferments de tendresa o de paciència. Hem intentat anunciar l'opció pel detall, pel mínuscul, pel que aparentment sofreix amb major grau la feblesa del temps i de les circumstàncies, com un dels trets definitoris del tarannà d'aquest nou llibre de Miquel Àngel Lladó.

Ja en la primera part, *Com una gota*, descobrim la preeminència de l'observació i posada en escena en forma de paraula escrita del que fora de la mirada emotiva del poeta pot romandre en la insignificança. La llepolia i l'estel, presents en el primer poema *Titubeig*, escurçant la seva distància física i lògica, en són un exemple. Ambdós s'eleven plegats dins l'univers mític de l'infant amb la consideració inqüestionable del seu esguard. Altres vegades la petitesa ve dibuixada pel cap del nin que reposa sobre els genolls del pare en una platja silenciosa cosida de còdols. El petit cap de l'infant aproxima no tan sols l'estimació d'un amor filial commovedor, sinó que també escola la confiança de la troballa del més important en els gestos senzills i espontanis. Ho podem comprovar en els versos següents: "*Quan hi arribarem, vàrem seure / plegats als còdols. Tu recolzares el cap / en uns genolls que per un moment / esdevingueren coixins de reialesa, / benaurats plumífers, / mentre jo et pentinava amb uns dits / talment lluernes, delerosos de sal i de mirades.*" Rere el detall es desvetlla un espai deliciós. El cap del

nin, els dits del pare, no representen únicament el cap i els dits de dos éssers humans concrets. Hi ha, per afegit, una imprescindible empenta d'universalitat. Aquesta universalitat no és altra que l'ofereïment d'una experiència que gaudeix de moltes possibilitats de ser compartida.

Amb tot i això, l'àmbit privilegiat de la infantesa apareix en forma de procés. Així una simple trucada permet al pare revelar, al costat dels "*dies d'antany*", el creixement del fill, la seva progressió vers al futur. Al poema *Trucant-me*, la interrelació entre el present i el passat del nin d'onze anys i la prefiguració per part del pare "*del que algun dia seràs*" és una constant fonda de la seva irrompible estima i atenció. Tot plegat, ens endinsa de ple en un segon tret fonamental del recull: la intenció d'establir un marc ferm de comunicació entre pare i fill. No és una comunicació qualsevol. És un diàleg finíssim basat en un respecte franc. Compta, també, amb retalls esplèndids d'un inici d'empatia.

Al poema *Comiat a les cinc* ens reconta el benigne acompanyament del fill a les classes de música. Un raig d'empatia queda reflectit en els versos següents: "*Somiaves potser púbers paradisos / mentre carregaves el violí a l'espatlla, / talment un fusell que presagia la pau*". El pare tracta de comprendre els probables somnis del seu fill. Primer, emperò, ha observat i descobert en ell "*el pensament absort, les mans a la butxacà*". A més, en el poema hi guanya força una dimensió clau: l'espera. A banda de l'imprescindible acompanyament, que fa sentir-nos allunyats del cau de solitud on perilla abocar-se l'existència humana, hi ha l'ofrena de l'espera. Al capdavant resta segellada la presència d'un altre, el fill, que ali-

menta les estones, dedicades pel pare i recuperades pel poeta, amb un augment de la seva capacitat d'estimar.

Tanmateix aquesta cursa de comprensió mútua té un precedent. En aquest sentit, el poema *Mozart versus Estopa* incorpora i projecta la receptivitat del fill a l'hora d'accedir als gusts musicals del pare: “*De tornada vaig demanar-te / si podia posar Mozart. Hi vingueres a bé*”. Val la pena dir, que aquesta aposta per la comunicació en la poesia de Miquel Àngel Lladó Ribas és del tot sincera. Podríem afirmar que el poemari ve apuntalat per una tria cristal·lina de la llengua emprada. Aquesta elecció li permet la complicitat immediata del lector, que agraeix el cabdal de significació que té a l'abast. Convé destacar així mateix que és coherent amb la quotidianitat que vol potenciar. Sustenta aquest parer la menció

pena de “*l'ira dels homes*”. Vol aixoplugar el fill sota el llençol dels seus amorosos consells, sabedor que la ferotgia del món campa lliure i pot fer malbé la seva innocència. Cal tenir presents, també, els tresors amorosos que el pare rep del fill. Gaudeix de la promptitud de la seva mirada fresca; així ho testimonia el poema *Petita gemma* quan expressa: “*... avisa'm: lligaré els caps ferm, / just a l'arrel / que reté amb fermesa la terra que trepitges, / les passes que em regales, / el teu somri plaent, com una ofrena a l'aire*”.

Aquesta gota única de la relació amb el fill acaba regalimant en un brollador compartit. La ruta pren un rumb joiós perquè esdevé *Travessia compartida*. En aquest poema es consolida la necessitat d'un trajecte conjunt. La canoa de l'existència no sura entotsolada. Reclama partir i retornar des dels “*serens norais de la*

vidats a estimar.

També es guarda un espai per a la mare. Es recorda el finestrall d'amor que sempre ha obert per als fills. Ho corrobora el poema que inicia aquesta part, *Beneïda pluja*: “*Obri el ball la mare, / que lluïa vestit de festa tallat a posta / per a l'ocasió. Era vermell, / com la passió encesa que posa / en cada gest de la vostra criança*”. Tot itinerari d'estimació està bastit d'encontres i separacions. El poeta és conscient que viure és trobar-se, però també és acceptar la partença. Per aquest motiu, reflexiona i, al poema *Vasos comunicants*, afirma: “*Voldria llavors sentir-me tronc, / xarxa, per recollir-vos amb cura / el dia que decidíu partir-ne lluny, / vers nous horitzons de rosada*”. En certa manera, el pare vol ser el port estable on el vaixell del fill pot incorporar la seguretat del descans.

“...viure és trobar-se, però també és acceptar la partença...”

inicial que el poeta fa al Diccionari Alcover-Moll, quan cerca la definició de “*pluja menuda*” i la reproduïx com “*pluja suau, de gotes petites*”. D'igual manera que succeeix en un poeta de l'alçada d'Umberto Saba, els mots no arrabassen del seu interior el seu significat més proper. La “*pluja menuda*” segueix essent, per a Miquel Àngel, “*pluja menuda*” de la mateixa forma que un “*cor*” o una “*rosa*” segueixen essent un “*cor*” o una “*rosa*” per al poeta de Trieste.

Molt interessant és la divisió que fa del poemari en dues parts. A la primera, *Com una gota*, hi ha un diàleg directe amb un tu, el fill, al qual el poeta s'adreça de vegades amb dolços imperatius. Un exemple preciós és el començament del poema *Bona nit*, on diu: “*Tapa't fill...*”. El pare passa

consciència”. Els norais o amarraigues de tota canoa vivencial, per al nostre poeta, sols cobren sentit des de la companyia de l'altre. En efecte, des d'una clara i tendra contundència, el poeta ens guia cap el convenciment de l'extraordinari do que representa el fill. Fins a tal punt és així que en el poema *Si no existissis* enllesteix tota una exposició de motius per la qual reinventa la presència del fill: “*T'inventaria. Resseguiria les teves passes / a través de la subtil geografia de l'ocult...*”.

A la segona part del poemari, *Com un núvol*, cal destacar, en primer lloc, que el títol ja preludia una pluralitat d'interlocutors. El núvol és un embrió de múltiples gotes. Són diversos els fills i diversos els amors. Són diverses les etapes la vida, però, d'una o d'altra forma, sempre estam con-

Al poema *Llegat* dibuixa el mateix perfil de quietud per als fills, afegint-li, emperò, una palmellada d'encoratjament i la força integradora d'ambdós progenitors. I, per això, els comunica que poden comptar, una vegada assolida la lliure volada, amb aquesta certesa: “*Sapigüeu tanmateix que podeu reposar / sobre els nostres caps, / ni que sigui per reprendre el vol / amb renovat ímpetu*”. Aquest repòs remet a aquell repòs inicial que ja hem esmentat del nin a la platja assossegat sobre els genolls del pare. Aquesta reminiscència d'un poema anterior dilata la unitat del poemari. Un amor particular que va creixent a mesura que avancen els versos. Des d'un delicat intercanvi pare-fill, s'assoleix un cercle familiar. Després, aquest darrer, serà la punta de llança amb un cor replet

d'amor regalat per capgirar-se, sense empegueïments, cap a turons solidaris.

En aquesta segona part, el poema que dona títol al llibre, *Com pluja menuda*, aplega els elements de petitesa que hem assenyalat com a primordials. Ho entrellucam en aquests versos: "... plou petit, menut com la innocència / escàpola que estones voldria absurdament / retenir en una impossible gàbia de vidre... l". Així doncs, vora la predilecció per la petitesa, hi cova un anhel per "retenir" el que representen uns moments de la infantesa del fill que, fugissers, pretenen esmunyir-se. Amb aquesta elecció, Miquel Àngel Lladó Ribas segueix una extensa tradició per a la qual la poesia tendria, entre d'altres funcions, el manteniment d'una lluita aferrissada contra el pas del temps. El conreu poètic seria un mitjà per tractar de "presentificar" i fer perviure les vivències que toquen l'ànima amb llavors de volguda permanència.

El caire educatiu del llibre, el broll pedagògic si voleu, es fa evident a molts de poemes i pot ocupar un lloc especial i únic en la mirada encuriosida d'un lector sensible. Un exemple del que indicam ho expliciten, entre d'altres, els poemes *Qualificacions* i

Horabaixa a l'estadi. Al primer poema, defensa la recerca de "més enllà del llorer de l'excel·lència" així com la del "delit, seny, l'enyorada saviesa de viure". Enfront de la pressió dels resultats pràctics hi contraposa un saber més pur i autèntic amb què fornir de forma segura l'existència. En el segon poema, en canvi, ens dona l'oportunitat de valorar més l'humil gespa que el potent escridassar d'alguns exaltats: sempre el que és petit surt guanyador.

Resulten igualment molt atractius els versos següents del poema *Nit de Sant Joan*, on tasta la llum tot un plantejament sobre la identitat amb ressons heraclitians: "Hem sopat, així de senzill, / i els vostres esguards / m'han recordat un cop més / qui som i qui no som, alfa i omega, cim i coster, cel ras i rajola".

En resum, aquests indrets de veritable comunicació on el poeta ens vol portar estan construïts des de tot allò comparable a una pluja menuda. Un "lleu oratjol", una brisa suau, el somriure d'un infant que acaba de despertar-se. Tot el que, en definitiva, ens ajuda a ser més humans des de la calma creadora, des de l'observació meravellada. Hem de dir que el filtre de la minúscula comunicació, el relleu de la senzillesa, el

portelló educatiu que satisfà tot el llibre queda coronat, entre d'altres, en un poema d'influència cinematogràfica. *A Cançó per una tarda de cinema* (a propòsit de *Els nois del cor*), l'autor comença recordant la mirada astorada del fill que contempla la pel·lícula: "A penes pipellejaves...". Tot seguit, ens fa reparar que l'art d'educar és l'art de la paciència: "El nou mestre, emperò, era pacient / i coneixia tots els secrets de les ànimes blanques".

El llibre complet de Miquel Àngel és un cant d'esperança. El poeta ha sabut captar la realitat i transformar-la des del detall. Ha sabut llegir-la novament. La seva poesia acarona les fibres més íntimes de la nostra humanitat. Tal com succeeix a altres reculls seus com *Jardí de Quarantena*, *L'inquili del gel* o *Illa de Corberana*, entre d'altres, manifesta una intensa voluntat de comprensió de l'ànima humana i els seus variables itineraris existencials. La infantesa és la dreuera privilegiada des d'on parteix cap a una inexpugnable murada de valors. A sota, l'aljub poètic de l'autor recull tota la pluja menuda per associar plenament la nostra set de tendresa.

Lluís Servera Sitjar

Titubeig

Torna-ho a fer. No tinguis por.
Camina. Som-hi. Aixeca't de bell nou.
Aferma't en la verticalitat
i pren la referència precisa,
aquella que et permeti
albirar
tant la propera llepolia
com el més llunyà dels estels,
ara que tant l'una com l'altre
semblen equidistants
i a l'abast de la teva presència.

Trucant-me

M'he alegrat de sentir-te, avui de matí,
a l'altra banda del cable. La teva veu
sonava neta i responsable,
i traspuava tendreses que em remetien
dolçament als dies d'antany.
Els teus onze anys m'han semblat
de cop i volta un cabàs d'enormitats,
curolla i projecte alhora
del que algun dia seràs,
per a delectança nostra
i fortuna dels teus conciutadans.

Mes ara ets *carn qui creix*,
i no cal que res ni ningú no destorbi
el curs de la fona ni sa formidable òrbita
vers l'olla que penja del cordell dels somnis.

Les terrasses d'Avalon i de Miquel Cardell

Anit la poesia és mallorquina.

Ara mateix, es diu Damià Huguet, Josep Maria Llompart, Rafel Jaume. Es diu Antoni Xumet i Miquel Cardell, que han guanyat, respectivament, els Premis Cavall Verd a la millor obra de traducció poètica publicada el 2008 i al millor recull poètic publicat al mateix any. Com a membre del Jurat d'aquests premis, faré un breu elogi de *Les terrasses d'Avalon*, el llibre de Miquel Cardell premiat amb el Josep M. Llompart.

Les terrasses d'Avalon és un títol simbòlic, suggestiu, original, amb un punt de misteri, i que, d'alguna manera, anuncia l'argument que aniran desenvolupant els poemes. Ras i curt, *Les terrasses d'Avalon* seria una nova versió de la llegenda del Rei Artús, origen del corpus literari medieval més conegut i més extens. Segons la tradició, Avalon era l'illa encantada on va ser traslladat Artús, després de morir en combat. Però, a l'obra de Miquel Cardell, Avalon podria ser ben bé els ideals, els somnis, l'absolut; sobretot allò que ens passam la vida esperant i, segurament, no acaba d'arribar mai.

L'autor ho explica així: "...Els homes / esmolen consirosos les espases, / cerquen consell d'ermitans, companyia, / papers escrits, quimeres miniades, / somien el greal per les terrasses / d'Avalon, i sempre esperen".

També és ver que *Les terrasses d'Avalon* té altres lectures. A més d'una profunda reflexió sobre el fet poètic, hi trobam atmosferes al·lucinants, paratges rocallosos, dies de sol, silencis i músiques, que no són més que metàfores d'aquest país i del nostre temps. Per a mi, el jardí fluent del primer poema del llibre -poema realment excepcional- és el jardí de l'existència, on podrem trobar flors o joiells o fragments de vaixells de nacre, però mai "no hi dura cap empremta".

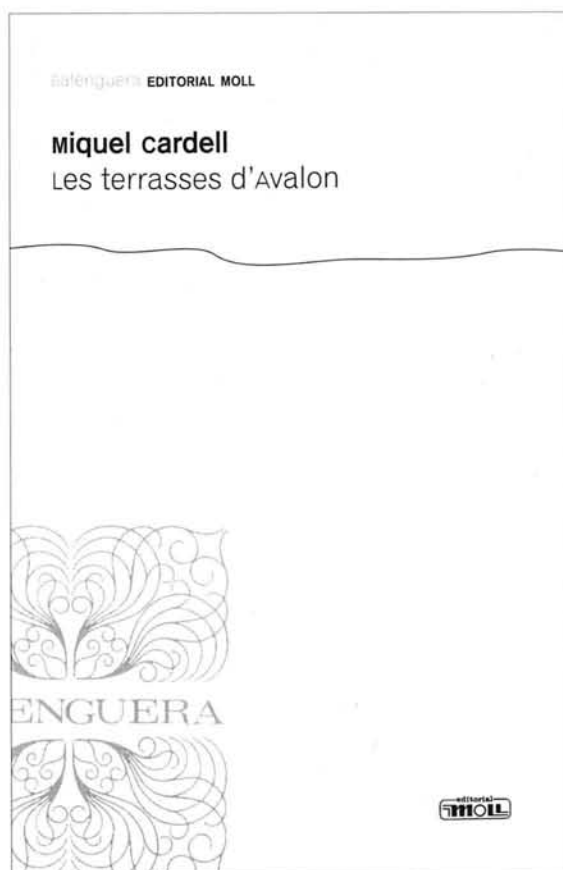
Al llarg de la setantena i escaig de pàgines de *Les terrasses d'Avalon*, l'autor canta el dolor i la bellesa de viure. En cap moment no és resigna a condescendir amb els mals de la història. Tot i ni estar segur de res, demana: "l'anunciat fa temps, tan necessari, / l'impossible alçament de llum esperançada / sobre aquest llarg eclipsi..." Miquel Cardell sap que no ho pot demanar a ningú més que a la poesia. Aleshores, paraula i poesia vendrien a ser una mena de plenitud de la realitat: "com la besada, / creix el poema", diu. Però no tot és un camí de roses: "Com una pedra / sobre la llengua, / com una bèstia / cega i albina / cada paraula...", escriu a continuació.

Al capdavall, paraula i poesia són dons gratuïts i, per tant, aliens a la nostra voluntat. Davant això, Cardell no veu altra alternativa que romandre en estat d'espera literària fins que arribi el prodigi d'aquella espurna fugaç que encendrà el foc del desig de convertir-se tot ell en poema. A partir d'aquí, el destí pertany als capricis del vent o al propi rei Artús. El poeta ja en té prou de ser llegit, viure i acabar oblidat.

Els lectors, emperò, no oblidaran *Les terrasses d'Avalon*. Per seus grans mèrits, el llibre ja forma part del tresor de la literatura catalana i de les primaveres de tots els que, com Miquel Cardell, també creuen "que un rei absent somia el nostre somni".

Antoni Vidal Ferrando

(Text llegit el 27 de març del 2009, en el lliurament dels XXVI Premis Cavall Verd)

Miquel Cardell
Premi «Cavall Verd»
(Col·lecció Balenguera, 141)
Editorial Moll, Palma, 2008
<http://editorialmoll.cat>

Nils Burwitz, l'artista

L'any 1976, es va instal·lar a Valldemossa. En aquell poble de la serra mallorquina de Tramuntana, hi té el seu taller, des d'on crea les pintures i els vitralls que li han donat fama i reconeixement internacionals. Nils Burwitz va néixer, l'any 1940, a la ciutat portuària de Swinemünde, en el delta de l'Oder. Aquella ciutat, -que avui és polonesa-, està situada entre la mar Bàltica i la llacuna d'Stettin; pertanyia, des de 1871, a la província de Pomerània del Reich alemany. Els seus pares, degut a les circumstàncies bèl·liques de la II Guerra mundial, com molts d'habitants de l'Est d'Europa, l'any 1945, es varen veure forçats a fugir cap a l'Oest; la seva família va escapar a Eckernförde; per tant, Nils Burwitz ha patit el desplaçament forçat i coneix, què és la diàspora i ser refugiat; ell sap, d'infant, què significa l'èxode d'un poble.

Més endavant, l'atzar el portaria a Sud-àfrica, on, l'any 1958, es produí el retrobament amb els seus pares. Ell, amb el seu característic humor, somrient diu que hi va arribar amb la seva bicicleta... i en vaixell; en aquell país austral, es va acabar de formar artísticament i hi va rebre educació, a Johannesburg, a la Universitat de Witwatersrand; el 1963, hi obtingué la seva graduació com a *Bachelor of Fine Arts*; allà és on va conèixer la que seria la seva companya, Marina Schwezova, la qual el posà en contacte amb el món i les formes culturals de l'emigració russa.

Mitjançant una beca, pogué viatjar a Anglaterra, on amplià estudis; relacionat amb el món pictòric anglès, i de l'amistat amb artistes plàstics britànics, com Paolozzi, en sorgiria l'etapa dedicada, sobretot, a la serigrafia; així mateix, inicià contactes amb els cercles coetanis artístics germànics, suïssos i austríacs (a Salzburg va fer un intens curs de litografia a l'Escola Kokoschka).

Nils Burwitz també ha practicat l'expressió aquarel·listica i, el 1995, fou guardonat amb el Premi Nacional d'Aquarel·la Guarro Casas.

Nils Burwitz: dibuix ràpid d'Enric Casasses (15-V-2002)

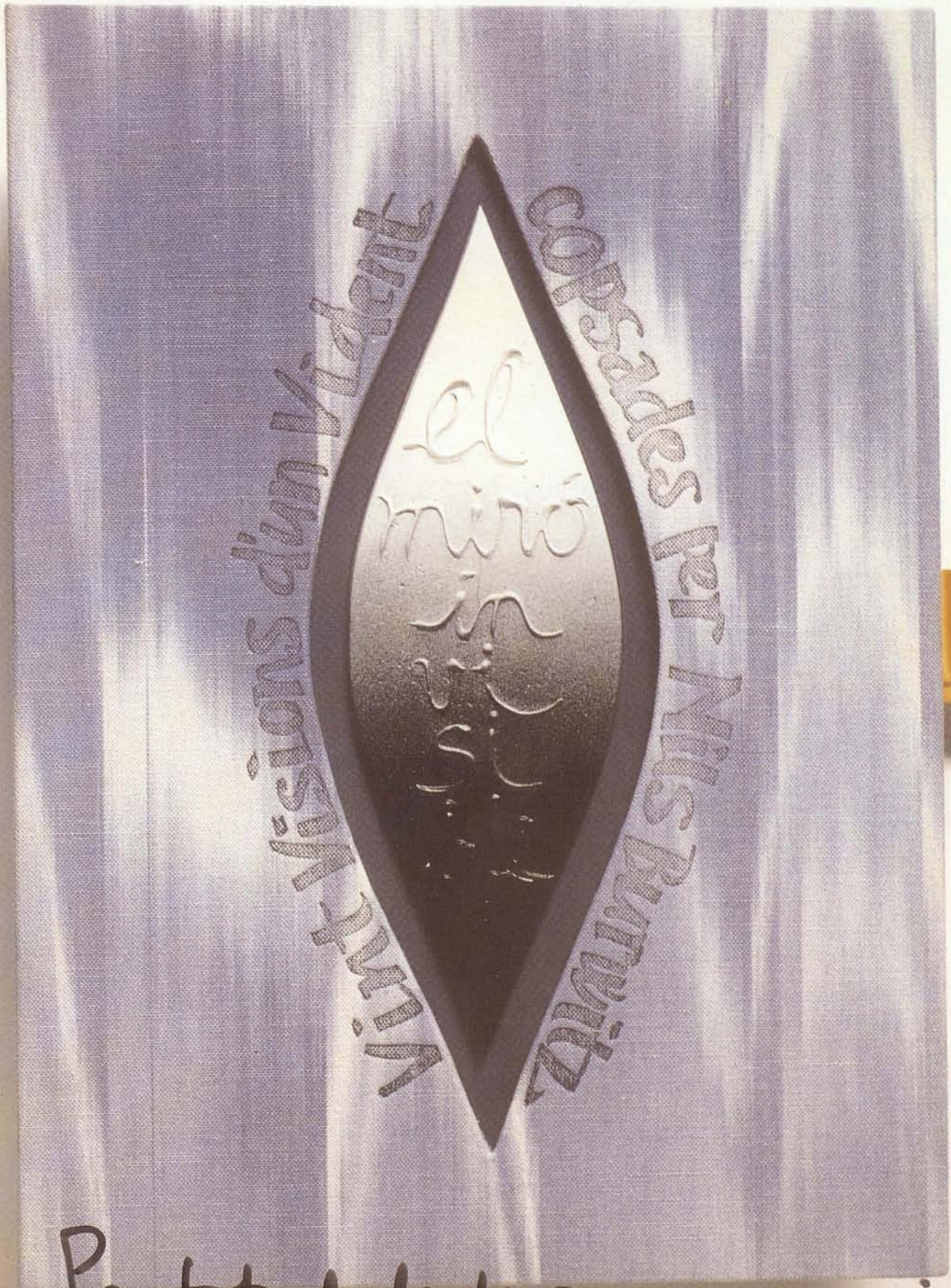
Joan Miró -en el temps en què l'artista català volia dissenyar un vitrall per a la Seu de Mallorca, -desig que fou refusat per les autoritats de l'època!- i de qui recentment Nils Burwitz n'ha fet una conferència en català a Can Alcover de Palma- fou motiu d'inspiració per a Burwitz; el qual, aleshores, començaria una nova etapa dins el seu cosmos creatiu, l'art sacre; en són una mostra del seu quefer com a artista vitraller els *Dotze Apòstols* de l'Església Anglicana de Palma i els seus treballs en vidre en el temple ciutadà de Santa Eulària, la rosassa del monestir de Lluc, la de l'església de Sant Pere i Sant Pau d'Algaida, i la que hi ha a l'ermita de la Santíssima Trinitat de Valldemossa i, així mateix, féu altres creacions de caràcter profà, com són els vitralls del Consolat de Mar (seu del Govern Balear) i els de Son Vida (Palma). D'altra banda, l'obra de Nils Burwitz és el testimoni viu de compromís perquè, juntament amb altres artistes, músics i escriptors, va lluitar per la llibertat i en contra de la injustícia de l'*apartheid* sud-africà; és quan va conèixer Nelson Mandela i Nadine Gordimer; i aquella vivència el convertiria en una espècie de "vagabund entre els continents" i, des d'aleshores

i tothora, ha malavejat establir forts llaços d'amistat entre Àfrica i Europa (*Dialogue of Cultures*, Hannover, Expo 2000) i així mateix ha contribuït, en diversos documentals realitzats per la BBC/TV, a donar a conèixer Sud-àfrica als europeus.

En la seva obra, el valldemossí d'adopció sempre ha volgut incorporar el paisatge i la gent l'Illa. D'això, n'ha comentat: "*Al començament, volia conèixer tot el meu ambient i he pintat per tot arreu. Però després he entrat més en els personatges, les persones... Els mallorquins són uns experts en amagar el més preciós, que és la seva ànima. I tu has de trobar aquesta ànima, tu has de trobar la clau*". Mentrestant, ha aconseguit nombrosos guardons a Anglaterra, Brasil, Estats Units, França, Irlanda, Japó i Sud-àfrica.

La seva obra s'exhibeix en importants museus com l'Albertina de Viena, Dresden Kupferstichkabinett, el Museum Ludwig de Colònia, en destacades col·leccions d'art de Berlín i Hamburg i en el Victoria and Albert Museum de Londres, en el Museu d'Art Modern de Tokio, Biblioteca del Congrés (Washington) i a les Biblioteques de Nova York i Boston, etc.

R.

Per tots els lectors
 i totes les lectores **INSPIRACIÓ**
ILLUMINACIÓ I AMOR DINS S'ESCLOP
 de tot cor Mils Barmwiz ³/_{IV} 2009

S'Esclop
Quadern cultural 45

FRANCESC FLORIT NIN, *Indicis de jardí 003* (fragment)

